

Laat iedereen vrij, maar niemand vallen

Foto: "Raadhuisplein terras" door Centrum Management (2018)

D66
apeldoorn

Overzicht

Voorwoord van onze lijsttrekker Bouwien ten Bokum	6
Voorwoord van Sigrid Kaag	7
Proloog: Werken aan Apeldoorn	8
Wonen in een duurzaam Apeldoorn	9
D66 investeert in de bestaande stad en het versterken van de dorpen	9
D66 wil wijken vernieuwen	9
D66 wil prioriteit voor nieuwe woonbuurten op oude bedrijventerreinen	9
D66 wil de dorpen versterken	10
Bouwen buiten de bebouwde kom als het echt niet anders kan	10
D66 zet in op betaalbare woningen	10
Apeldoorns bouwen is natuurinclusief	10
Leegstand aanpakken	11
Klimaatverandering en energietransitie	11
Noodtoestand voor het klimaat	11
Beekbergsebroek als energielandschap	12
Besparen met een eigen warmtebedrijf	12
Minimaal 50% lokaal eigendom	12
Als eerste zon op dak, als laatste zon op veld	12
Inclusieve energietransitie	13
We passen ons aan aan extreem weer	13
Duurzame bedrijfsterrinen	13
D66 kiest voor de maakindustrie	13
Werkgelegenheid in de energietransitie	14
Natuur in Apeldoorn	14
Deltaplan voor de biodiversiteit	14
We planten meer bomen	15
Gebiedsgerichte participatieve stikstofaanpak	15
Mobiliteit	15
Apeldoorn klaar maken voor 100% elektrisch rijden	15
Investeer in de fiets	16
Veiligheid door verlagen van de snelheid	16
Busvervoer	16
Station Apeldoorn-west	16
Geen laagvliegroutes over de Veluwe	17
Vliegveld Teuge	17
Een levendige en groene binnenstad	17
Winkelen is recreëren, behalve als het te druk is	17
Meer wonen in het centrum	17
Meer spreiding van terrassen en horeca	17
Ruimte voor cultuur op straat	18
Onze Dorpen	18
De dorpen als gemengde woongebieden voor jong en oud	18
Nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen	18
Energietransitie in de dorpen	19
Veiligheid in de dorpen	19
Beekbergen	19

Beemte Broekland	19
Hoenderloo	20
Hoog-Soeren	20
Klarenbeek	20
Lieren	21
Loenen	21
Nieuw Milligen	21
Oosterhuizen	22
Radio Kootwijk	22
Uddel	22
Ugchelen	23
Wenum-Wiesel	23
Een kansengelijk en inclusief Apeldoorn	24
Onderwijs	24
Onderwijs ook speerpunt van lokaal beleid	24
Een leven lang leren	24
Voorkomen van schooluitval	25
D66 verbetert de schoolgebouwen	25
D66 stimuleert de ontwikkeling van brede scholen met een “rijke schooldag” voor ieder kind	25
Ontwikkeling van cultuureducatie	26
Meer samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdzorg	26
Team Taal: meer taalprogramma voor laaggeletterden	27
Goed mbo van groot belang voor Apeldoorn	27
Kansen voor nieuwkomers	27
Apeldoorn Stagestad	27
Vóór meer hoger onderwijs	27
Een inclusief Apeldoorn	27
Meer inclusiviteit in de politiek	28
D66 wil aansluiting bij landelijk akkoord regenbooggemeenten	28
Roze Zaterdag in Apeldoorn	28
Voorkom etnisch profileren	28
Vooroordelen voorkomen	28
Grondwet artikel 1 in het Stadhuis	28
Integratie en inburgering	29
Taalles en betrokkenheid vanaf dag 1	29
Integreren doe je samen	29
Integreer het AZC in de stad	29
D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen	29
Een gezond en sociaal Apeldoorn	30
Samenhang in beleid	30
D66 wil gemeentelijke gezinsregisseurs en een meer intensieve vroegsignalering	30
Gezondheid en zorg	30
D66 zet in op preventie en een gezonde leefomgeving	30
D66 wil samenwerken aan preventieprogramma's met buurtassistenten en leefstijlcoaches	31
Wmo huishoudelijke hulp voor wie het nodig heeft	31
D66 ondersteunt de werknemers in de zorg	31
Aandacht voor ouderen; kleinschalige zorg in eigen wijk of dorp	31
D66 ziet het belang van informele zorg	32
De jeugdzorg moet echt anders	32
Werk en inkomen	33
Werk is het beste middel tegen armoede	33
D66 stimuleert mensen in de bijstand met opleiding zonder korting	33

Gebruik de experimenteerruimte en betrek de cliënten	33
D66 pleit voor Basisbanen bij de gemeente	33
Effectieve schuldhulpverlening essentieel voor goed armoedebeleid	34
Een veilig Apeldoorn	35
Veiligheid voor de burger	35
D66 wil versterking van de handhaving	35
Veiligheid kan niet zonder goede bescherming van de privacy	35
Naar een veiliger jaarwisseling	36
Aandacht voor 5G	36
Stad van safety en security	36
Opleidingen en stages in digitale veiligheid	36
Veiligheid als ontwerpprincipes	36
Laat kinderen spelenderwijs kennis maken met digitale veiligheid	37
Apeldoorn als hoofdstad van de Veluwe voor cultuur, sport en recreatie	38
Kunst, cultuur en cultuurhistorie	38
D66 vraagt meer aandacht voor de makers en voor eigen producties	38
Opknappen en verduurzamen	38
Aandacht voor architectuur en kunst in de openbare ruimte	39
De historie van Apeldoorn	39
Meer cultuur voor jongeren	39
Cultuur maakt gezond en stimuleert contact	39
Houd ruimte voor festivals en evenementen	39
Toegankelijkheid van podia en evenementen	40
Recreatie en toerisme	40
Ruimte voor kamperen, ecotoerisme en cultuurtoerisme	40
Kanaalzone als kerngebied voor stedelijke recreatie	40
Versterk de relatie tussen de grote publiektrekkers en de binnenstad	40
Sport	41
D66 wil een sport- en beweegvriendelijke gemeente	41
Stimuleren van en samenwerking met de sportverenigingen	41
Selectieve aandacht voor topsport	41
Apeldoorn als bestuursorgaan, dienstverlener en werkgever	43
Apeldoorn als transparant en democratisch bestuursorgaan	43
Aan de gang met een burgerberaad	43
Het gesprek met de samenleving	43
D66 wil actieve inbreng van inwoners stimuleren	43
Versterken van de positie van de gemeenteraad	43
Lokale media	43
Meer transparantie in de gemeentelijke samenwerkingsverbanden	44
Goede dienstverlening voor inwoners en bedrijven	44
Dienstverlening op menselijke schaal: vriendelijk, behulpzaam en professioneel	44
Een inclusieve gemeentelijke website	44
Inzameling van afval is verzamelen van grondstoffen	44
Apeldoorn als aantrekkelijke werkgever	45
Ruimte voor talent	45
Anoniem solliciteren	45
Werken aan een duurzame bedrijfsvoering	45
Een financieel gezond Apeldoorn	46
Vergroenen van de lokale belastingen	46

Transparantie en betrouwbaarheid	46
Ruimte voor investeringen	46

Voorwoord van onze lijsttrekker Bouwien ten Bokum

Beste inwoners van Apeldoorn,

Deze gemeenteraadsverkiezingen vinden plaats na een heftige tijd. De coronacrisis heeft ons laten zien hoe kwetsbaar we zijn. In een paar weken tijd raakte alles wat we normaal vonden ineens onbereikbaar. Een kop koffie met collega's op werk. Met je teamgenoten naar de voetbaltraining. Een biertje in de kroeg. Met je geliefde uit eten. Samen naar het museum. Op bezoek gaan bij ouders of opa en oma. Door de onzekerheid en onvoorspelbaarheid van de coronapandemie zijn we de dingen die we voorheen heel vanzelfsprekend vonden opeens heel anders gaan waarderen.

De crisis heeft nog iets anders onder een vergrootglas gelegd: de groeiende ongelijkheid tussen mensen. Wie een vaste baan heeft, heeft minder zorgen dan de flexwerker. Kinderen worden al twee jaar belemmerd in hun sociale ontwikkeling of kampen met leerachterstanden. Veel jongeren maken een valse start en kunnen geen woning of vaste baan vinden.

Dit is het moment om muren af te breken. Wat nodig is zijn progressieve plannen van politici die niet bang zijn om de zaken anders te gaan doen. Het is tijd dat we gaan investeren in een robuuste samenleving, een robuust Apeldoorn. Een samenleving, waarin iedereen zich vrij voelt om zichzelf te zijn en verantwoordelijkheid wil nemen voor elkaar en voor de toekomst. We gaan investeren in jeugd en onderwijs. Investeren in woningen betaalbaar en beschikbaar maken, waarbij we zorgvuldig omgaan met de schaarse natuur. Duurzaamheid en biodiversiteit hebben de hoogste prioriteit. En we schuiven geen groene doelen vooruit.

Mijn wens is dat de politiek weer van ons allemaal wordt. Het gaat namelijk niet om de verschillen, maar om de kansen die mensen hebben om mee te doen. Ik ben er trots op dat ik lijsttrekker mag zijn van een lijst met geweldige jonge en inclusieve kandidaatsraadsleden, met veel talent en ervaring, goed op de hoogte van wat er in Apeldoorn speelt. Wij willen niet alleen luisteren naar onze inwoners, maar hen via bijvoorbeeld een burgerberaad ook actief betrekken. Als je het potentieel van iedereen benut kan er zoveel meer. Laat daarom op 16 maart je stem horen en steun D66!

Hartelijke groet,

Bouwien ten Bokum

Voorwoord van Sigrid Kaag

Geachte lezer,

Voor u ligt een programma gebaseerd op de urgentie van dit moment. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak onze leefomgeving te beschermen tegen de verwoestende effecten van de opwarming van de aarde. Meer dan ooit voelen wij de noodzaak om de groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen diegenen met kansen en diegenen zonder kansen te dichten.

De oplossingen die wij aandragen zijn geworteld in een lange politieke traditie. Want D66 is niet alleen een pragmatische, maar ook een sociaalliberale partij. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen alleen vrij kunnen zijn als de overheid gelijke kansen schept voor iedereen.

Dat betekent dat wij genoeg huizen willen bouwen om voor iedereen een passende en betaalbare plek te kunnen bieden. Wij willen dat leraren, verpleegkundigen, agenten en al die anderen die werk doen voor de samenleving kunnen wonen in de wijk waar ze werken. Wij willen dat uw wijk groener wordt, met schone lucht en schoon water voor iedereen. Wij willen dat uw kinderen naar een school gaan waar ze met passie en aandacht worden voorbereid op de wereld zoals die is. Wij willen dat uw kinderen aanspraak kunnen maken op huiswerkbegeleiding, sport, kunst en muziek—ook als u dat zelf niet kunt betalen. Wij willen meer wijkagenten, zodat u zich veilig voelt in de buurt.

Wat u niet in dit verkiezingsprogramma zal teruglezen, maar wel van ons mag verwachten, is dat we radicaal denken verbinden aan gematigd handelen. Wij willen de vrijheden van het moderne Nederland uitbreiden voor zoveel mogelijk mensen, maar geven ons rekenschap van het feit dat wat voor de een waarde is kan botsen met de belangen van de ander. Wij vinden daarom kracht in het compromis.

Er staat veel op het spel. Wilt u dat Apeldoorn meedoet in de strijd tegen de opwarming van de aarde? Wilt u dat het onderwijs zo goed wordt dat alle mensen tot hun recht kunnen komen? Wilt u nieuwe politiek, die omkijkt naar anderen en verder kijkt naar morgen? Dan heeft u het juiste programma opengeslagen.

D66 heeft u nodig. Daarom vragen wij uw vertrouwen.

Hartelijke groet en veel leesplezier,

Sigrid Kaag

Proloog: Werken aan Apeldoorn

Werken aan Apeldoorn doen we vanuit vier stelregels:

1. We laten iedereen vrij – maar niemand vallen

Wij geloven in een samenleving waarin we gelijke gevallen gelijk behandelen, maar mensen die op achterstand staan extra kansen bieden. Waarin we iedereen vrij laten, waarin mensen die er hard voor werken ook goed mogen verdienen, maar niemand laten vallen. Daarom hebben we op weg uit de coronacrisis een belangrijk doel: hoe het Apeldoorn van de toekomst er ook uit ziet, wij zorgen ervoor dat we mensen meenemen in die verandering. We bereiden iedereen erop voor.

2. We bouwen de economie opnieuw op – schoner en sterker

Vaak zie je dat de ene crisis de andere uit het zicht doet verdwijnen. Dat mag in de coronacrisis niet gebeuren. Juist nu is het belangrijk om ook door te pakken op de andere crisis: de klimaatverandering. We moeten schoner en sterker uit de crisis komen. De werkelijke prijs voor een product gaan betalen. Onze natuur beschermen door vervuiling en uitstoot meer te belasten, zodat schone producten relatief goedkoper worden. Zo maken we een eind aan vervuilende consumptie en stimuleren we het hergebruik van grondstoffen. Apeldoorn adopteert de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en formuleert haar bijdrage aan alle 17 hoofddoelen hiervan.

3. We vinden de overheid opnieuw uit – met vertrouwen in mensen centraal

Het is sowieso tijd om de kracht van de overheid weer beter te gaan benutten. Dat klinkt misschien vreemd, want bij de overheid gaat toch ook veel fout? Zeker. Maar als liberalen met een sociaal hart geloven wij dat de overheid en ook de gemeente een actieve rol moet spelen. Om de individuele vrijheid van mensen te bevorderen en hen een duurzame toekomst te garanderen in een vrije, veilige en stabiele samenleving. Dat geloof is door deze crisis versterkt. De overheid moet niet bang zijn om haar invloed en macht te gebruiken om mensen vrij te maken. Maar alleen als besluiten democratisch worden genomen, macht niet misbruikt wordt en controleerbaar is. Ook in Apeldoorn.

4. We doen het samen – in Apeldoorn, in de dorpen en daarbuiten

Verantwoordelijk leiderschap betekent vooral ook: samenwerken. Binnen Apeldoorn met andere partijen en politici. Binnen de regio met onze buurgemeenten, in de provincie en in de Euregio. Niet iedere gemeente het beste voor zichzelf laten claimen. Maar samen met elkaar het beste voor iedereen bereiken. Niet het recht van de sterkste, maar de kracht van eenheid

Wonen in een **duurzaam** Apeldoorn

Apeldoorn ligt op een prachtige plek. Met het unieke natuurgebied van de Veluwe en de weidse landschappen van de IJsselvallei als voor- en achtertuin. Tussen beekdalen en enken liggen dorpen als Wenum-Wiesel, Uddel, Beekbergen, Lieren, Loenen en Hoenderloo. Wonen in Apeldoorn is rustig wonen in je eigen wijk, dicht bij het centrum met comfortabele voorzieningen en cultuuraanbod, met groene speelplekken en waterlopen in de stad. Er zijn bijzondere woongebieden bijgekomen, bijvoorbeeld langs het Kanaal. Historie wordt gewaardeerd, hergebruikt en in luister hersteld, zoals bij de industriële bebouwing op het Zwitsalcomplex, of de gerestaureerde Jugendstilgevels aan de Hoofdstraat.

Toch is er in Apeldoorn werk aan de winkel. Een schreeuwend tekort aan betaalbare woningen, het gaat niet goed met de Veluwe, verdroging en stikstof. D66 wil onze prachtige natuur beschermen. We willen ruimte maken voor de groeiende energievraag. De biodiversiteit moet worden hersteld. Kortom, D66 pleit voor een betere balans tussen natuur, landbouw, woningbouw en energievraag.

D66 investeert in de bestaande stad en het versterken van de dorpen

D66 wil zorgvuldig omgaan met de bestaande ruimte. Er zijn veel woningen nodig. D66 wil eerst de bestaande stad optimaal benutten en de dorpen versterken in plaats van traditioneel te kiezen voor bouwen op een maagdelijk stuk weiland. Investeren in de bestaande stad is ook goed voor de levendigheid en sociale veiligheid. Voor nieuwbouw is de aanwezigheid van publieke voorzieningen, (OV-)infrastructuur en de bescherming van de natuur randvoorwaarde.

Die nieuwe gebieden ontwikkelen we samen met toekomstige bewoners, ook via particulier opdrachtgeverschap en collectieve woonvormen.

D66 wil wijken vernieuwen

In wijken als De Maten, Zuid, Orden en Zevenhuizen wonen mensen vaak al jaren met veel plezier. In de loop der jaren zijn delen van deze wijken ook vergrijsd geraakt en wat sleets geworden. Het aanpakken van de openbare ruimte, het verduurzamen van woningen en het toevoegen van diverse types woningen zodat bewoners kunnen doorverhuizen naar een passende woning in hun eigen wijk moet voorrang krijgen boven nieuwbouw van een nieuwe wijk buiten de stad.

D66 wil prioriteit voor nieuwe woonbuurten op oude bedrijventerreinen

We gaan door met het transformeren van verouderde bedrijvengebieden naar fijne woonwijken. Dat levert geweldige woonbuurten op met hun eigen sfeer en dicht bij alle voorzieningen van de stad. Sparta, Ugchelen buiten en de Vlijt zijn voorbeelden dichtbij alle voorzieningen. Er is nog veel mogelijk op bijvoorbeeld Kayersdijk, Veldhuis en de Sleutelbloemstraat. Maar ook bijvoorbeeld de Brouwersmolen in Apeldoorn zuidwest biedt kansen voor woningbouw. D66 wil voorrang aan transformatie geven boven het bouwen buiten de bebouwde kom.

D66 wil de dorpen versterken

In de dorpen is de behoefte aan woningen ook groot. In deze gemeenschappen kunnen jongeren en ouderen geen passende woningen vinden en dreigen voorzieningen te verdwijnen. D66 wil voldoende mogelijkheden om in de dorpen te bouwen. Bijvoorbeeld richting Lieren langs de spoorlijn naar Dieren, in combinatie met het gebruik van deze spoorlijn voor de verbinding met het station. Of meer ruimte voor de transformatie van agrarische bedrijven voor woningen in Uddel en daarmee én het stikstofprobleem én het woningtekort aanpakken. Versterken van bestaande dorpen, in plaats van een nieuw dorp bouwen.

Bouwen buiten de bebouwde kom als het echt niet anders kan

Het maken van goede verbindingen met de stad en over het kanaal is kostbaar. De zorg van D66 is dat een woonwijk of dorp in de Beekbergsebroek vooral een niet duurzame autolocatie zal worden gericht op de nabijheid van de A1 voor mensen die in de Randstad werken. Woningen in de Beekbergsebroek zijn voor D66 daarom pas een optie als het echt niet anders kan. Wij willen daar in de komende jaren een energielandschap ontwikkelen.

D66 zet in op betaalbare woningen

D66 wil woningen bouwen waar de meeste behoefte aan is bij onze eigen inwoners: meer woningen in de stad en in de dorpen voor midden- en lage inkomens, voor docenten en studenten, voor werknemers in de zorg en voor praktisch opgeleiden. Voor starters en voor senioren. D66 wil meer casco-bouw om mensen in staat te stellen goedkoop te kopen en zelf af te bouwen. Een mooi voorbeeld is het oude Postkantoor.

We zien in de Randstad dat huizen, ook nieuwbouw, steeds vaker worden gekocht door beleggers die vervolgens gaan verhuren. Wij vinden dit in Apeldoorn niet wenselijk. De koper moet ook echt in het huis gaan wonen. D66 wil dat de Apeldoorn zelf de regie houdt om speculatie te voorkomen. Door de mogelijkheden voor beleggers te beperken, bijvoorbeeld met een verhuurverbod, drukken we ook de groei van de huizenprijzen.

Apeldoorn zorgt voor voldoende standplaatsen voor woonwagens en fatsoenlijke huisvesting voor arbeidsmigranten en daklozen.

Apeldoorns bouwen is natuurinclusief

Nieuwbouw en verbouw van woningen, kantoren en andere bedrijfsgebouwen is circulair (zonder dat afval ontstaat), zoveel mogelijk gebaseerd op houtbouw (Veluws bouwen), flexibel en modulair, compact en natuurinclusief. Een materialenpaspoort bij iedere woning zorgt dat bij sloop de bouwmaterialen weer kunnen dienen als grondstoffen voor nieuwe woningen.

Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen moeten initiatiefnemers aangeven op welke wijze ze de biodiversiteit kunnen versterken.

D66 wil meer bomen in de stad en in de dorpen. Voor elke boom die voor nieuwbouw of om een andere reden gekapt moet worden planten we twee bomen terug.

Wij vragen van wooncorporaties dat zij hun daken verduurzamen met zonnepanelen en, waar dat mogelijk is, vergroenen door het aanleggen van een groen dak. De gemeente moet hier met de corporaties nadere afspraken over maken. Voor eigenaren wordt de subsidieregeling voor groene daken verruimd.

Op elke nieuwbouwlocatie starten we in een toekomstig parkgebied met een kleine kwekerij waar toekomstige bewoners samen kunnen komen. We kweken hier kleine bomen die mensen later in hun tuinen kunnen plaatsen. Wijkbewoners betrekken we actief bij het onderhoud van het groen in de openbare ruimte. Ze mogen hier met fruitbomen en een openbare kruidentuin in elk park ook letterlijk de vruchten van plukken.

Leegstand aanpakken

Er zijn veel leegstaande kantoren en winkels in Apeldoorn. De coronacrisis heeft het online winkelen en het thuiswerken gestimuleerd. Leegstand is niet duurzaam en er is grote behoefte aan woningen. D66 wil een actieve aanpak om winkelpanden en kantoren om te zetten naar woningen en nieuwbouw van kantoren en winkels te baseren op behoefteonderzoek. De gemeente moet nu echt werk maken met de beloofde herontwikkeling van het Centraal Beheer-gebouw langs de Prins Willem-Alexanderlaan.

Klimaatverandering en energietransitie

Klimaatverandering is de grootste uitdaging van onze tijd, ook in Apeldoorn. De temperaturen lopen verder op en we zien steeds vaker wateroverlast door extreme regenval. Droogte maakt de natuur steeds kwetsbaarder. Het is onze plicht naar jongeren en toekomstige generaties om hier iets aan te doen. De energietransitie is geen gemakkelijke opgave voor gemeenten, en zeker niet op de Veluwe. Er is zorg over aantasting van het landschap en overlast.

D66 vindt dat grootschalig energie opwekken in de eigen regio hoort bij de verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst, zeker als we onze mobiliteit en een comfortabel leven willen houden. Dit is afgesproken in het klimaatakkoord. D66 wil dat de ruimte zorgvuldig wordt gebruikt en mensen écht bij deze energietransitie betrekken. Bewoners moeten niet alleen de lasten dragen maar ook kunnen meeprofiteren van de lusten.

Noodtoestand voor het klimaat

De gemeente moet zelf serieus aan het werk met haar eigen klimaatdoelstelling en het terugdringen van de CO₂-footprint van het gemeentelijk apparaat inclusief het bestuur. Klimaatverandering en energie moet onderdeel worden van alles dat de gemeente doet. Als de gemeente iedere kans benut om duurzaamheid te betrekken is er nog veel winst te behalen. Het gaat om bewustwording, de voorbeeldfunctie en een sneeuwbaaleffect naar de samenleving. Bijvoorbeeld het betrekken van duurzaamheid bij de secundaire arbeidsvoorwaarden van ambtenaren: korting op een hybride warmtepomp, of het stimuleren van duurzaam vervoer. Bij de gronduitgifte kan als contractvoorwaarde zonnepanelen worden opgenomen. Of denk aan groen gas voor het eigen vastgoed en nog meer inzetten op het isoleren daarvan. De businesscase of terugverdientijd is voor D66 niet altijd leidend. Bij de energietransitie moet volgens D66 de overheid geen boekhouder zijn, maar durfinvesteerder!

Beekbergsebroek als energielandschap

D66 wil een tijdelijk energielandschap op gronden van de gemeente aan de zuidkant van de A1 (Beekbergsebroek). Windmolens als het kan, anders zonneparken, met aandacht voor biodiversiteit ingebed in een landschappelijke groenstructuur. Door die bij elkaar te plaatsen op een aantal plekken in het land beperken we overlast en beschermen we het uitzicht over het landschap. Het eigenaarschap moet meer bij de gemeente en de samenleving komen te liggen. De gemeente kan de winsten weer investeren in andere verduurzamingsprojecten voor de samenleving en het aanpakken van de energiearmoede.

Besparen met een eigen warmtebedrijf

Alles dat bespaard kan worden hoeft niet opgewekt te worden. D66 zet vol in op besparen. De warmtetransitie (woningen van het gas af) is een grote opgave. In Kerschoten gaat via een warmtenet de warmte van de RWZI worden gebruikt maar voor de rest van de stad zijn onvoldoende warmtebronnen. D66 is van mening dat de gemeente met een eigen warmtebedrijf de regie moet houden op het publieke warmtenet. D66 denkt dat de uiteindelijke oplossing voor woningen die niet volledig elektrisch kunnen worden ligt in het gebruik van waterstof via de bestaande gasleidingen.

Tot we waterstof grootschalig kunnen gebruiken hebben we voor de bestaande wijken die niet klimaatneutraal te isoleren zijn hybride warmtepompen nodig om de klimaatdoelstellingen te halen. Met corporaties en bewoners maken we realistische plannen per buurt en per dorp.

Minimaal 50% lokaal eigendom

We willen dat mensen zoveel mogelijk in de gelegenheid zijn om zelf schone energie op te wekken. We zien een rol voor energiecollectieven en opwekken van energie in buurten en dorpen. Daarnaast stimuleren we energiecoöperaties zoals deA die lokaal grootschalig duurzame energie-opwek realiseren.

Als eerste zon op dak, als laatste zon op veld

Er is veel te doen over grootschalige zonneparken in agrarisch gebied. D66 vindt dat vruchtbare landbouwgrond inzetten voor zonnepanelen pas bekeken kan worden als laatste optie, na zorgvuldig de mogelijkheden van alle treden van de zonneladder te hebben beklommen. D66 wil meer onderzoek naar de mogelijkheden van zonnepanelen op bijvoorbeeld parkeerplaatsen, P&R-locaties, taluds langs wegen en overige ongebruikte ruimtes. We blijven vol inzetten op zonnepanelen op dak. Met een verplichting tot het aanleggen van zonnepanelen op alle daken van nieuwe woningen en bedrijven, die daar qua zoninval geschikt voor zijn. Het saneren van asbestdaken combineren we met de installatie van zonnepanelen. En we zetten in op innovaties voor opslag van energie, zoals buurt- of dorpsbatterijen waar de netcapaciteit te kort schiet.

D66 wil zonneparken op landbouwgrond alleen toestaan als ze op een goede manier landschappelijk en ecologisch worden ingepast en als de lokale samenleving voor minimaal 50%, maar liever meer, kan meeprofiteren van de winst. Omwonenden kunnen bijvoorbeeld

deelnemen aan een lokale energiecoöperatie en meedelen in de opbrengst en zeggenschap uitoefenen. We stellen minderdraagkrachtigen in de gelegenheid hierin mee te doen met leningen tegen 0% rente.

Daarnaast blijven we vol inzetten op windenergie. D66 vindt het jammer dat windenergie in de Apeldoorn nu niet mogelijk is en vindt dat het college er in gesprek met de provincie Gelderland alles aan moet doen om dat wél mogelijk te maken. Windenergie is namelijk efficiënter én goedkoper voor de samenleving dan zonne-energie. Eén windturbine wekt energie op voor 6000 huishoudens, evenveel als 15 hectare zonnepanelen.

Inclusieve energietransitie

De energietransitie mag niet leiden tot energiearmoede: onoverbrugbare lasten voor woningeigenaren of huurders. Daarom wil D66 eigenaren met een smalle beurs bij het verduurzamen en isoleren van woningen ondersteunen met financiële constructies zoals een gebouwgebonden subsidie of een goedkope lening. Hiermee kunnen eigenaren hun huis isoleren zonder dat ze extra maandlasten krijgen.

We passen ons aan aan extreem weer

De gemeente moet zich voorbereiden op klimaatverandering en de openbare ruimte anders inrichten om de effecten van extreem weer op te kunnen vangen. Dat gebeurt voor het centrum al in de plannen voor het Stadspark. D66 vindt dat dit ook voor de andere wijken en de dorpen noodzakelijk is. Water langer vasthouden en vergroening in plaats van verstening van tuinen. D66 wil dat de gemeente samen met het Waterschap een regeling ontwerpt om het verstenen van tuinen tegen te gaan en het ontstenen van tuinen te stimuleren. Naast het tegengaan van verstening zet D66 in op waterberging onder wegen met een toepassingsgraad van 30% waterbergende wegen in 30km/h zones bij herinrichting van de openbare ruimte. Daarnaast moet er ruimte komen voor (recreatief) openbaar water om zodoende klimaatschommelingen op te vangen en de leefbaarheid van de stad te vergroten.

D66 wil het risico op bosbranden beperken door in de bossen meer loofhout te planten, de bossen als meer natuurlijk te beheren en natuurvolgend bosbeheer toe te passen.

Duurzame bedrijfsterreinen

Bedrijventerreinen en kantorenparken moeten toekomst hebben: aantrekkelijk voor ondernemers, goed onderhouden, groener en beter bereikbaar. Waar nodig gaan we werklocaties vernieuwen en verbeteren. Hierbij willen we de ruimte zo efficiënt mogelijk benutten. Het combineren van wonen en werken heeft als het mogelijk is de voorkeur.

D66 kiest voor de maakindustrie

D66 wil dat Apeldoorn kiest voor bedrijven die echte arbeidsplaatsen toevoegen, de maakindustrie. We hebben geen behoefte aan meer distributie en meer dozen in het landschap. Voor deze ontwikkeling is goede samenwerking in de regio (Cleantech) noodzakelijk.

Op en langs bedrijventerreinen komen groene linten met bomen en bloemrijke graslanden voor vlinders, bijen, andere insecten en voor een goede landschappelijke inpassing van deze terreinen.

D66 wil tijdelijke werkplekken (o.a. voor zzp-ers) in leegstaande gebouwen en creatieve centra als op het Zwitsal-terrein stimuleren.

Werkgelegenheid in de energietransitie

De energietransitie biedt de komende jaren een enorme kans voor de werkgelegenheid. D66 wil de samenwerking tussen onderwijsinstellingen, het New Techpark en de isolatiebranche verder stimuleren en de kansen benutten die de energietransitie biedt voor de werkgelegenheid in Apeldoorn en de regio.

Natuur in Apeldoorn

Het gaat dramatisch met de Veluwe, ons stamkapitaal, onze Apeldoornse achtertuin. Mezenjongen breken door kalkgebrek hun pootjes in het nest, eiken sterven en vogels verdwijnen. De oorzaak: stikstofvervuiling. De Veluwe is een geliefd gebied voor miljoenen Nederlanders, zeker in coronatijd is de Veluwe als toeristisch toplandschap weer prominenter in het vizier gekomen. De Veluwe is voor Apeldoorn van belang, niet alleen als fantastische leefomgeving, maar ook voor de vrijetijdseconomie.

Deltaplan voor de biodiversiteit

D66 wil dat de gemeente een deltaplan voor de biodiversiteit en natuurherstel opstelt. Bijzondere kleine natuurgebieden zoals het Veen bij het Apeldoorns Kanaal en de moeras- en

stuifzandgebieden bij Kootwijk worden extra beschermd en waar mogelijk uitgebreid. Het Beekbergerwoud is een natuur- en recreatiegebied dat langzaam wordt ontdekt en waarvan de waarde met de jaren toeneemt. D66 wil dat er in de omgeving maatregelen worden genomen om de verdroging in het bos tegen te gaan.

We planten meer bomen

We willen meer aanplant van bomen in het buitengebied, deels in houtsingels langs perceelgrenzen en landelijke wegen, deels in bosvlakken. Alleen bomen kappen als het echt noodzakelijk is voor veiligheid of voor noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Voor elke gekapte boom planten we twee bomen terug. Binnen de bebouwde kom zoeken we meer ruimte voor “tiny forests”, meer natuurlijk groen voor vlinders en bijen en voor natuurontwikkeling langs de sprengen. Tijdelijke gaten in de stad vullen we op met tijdelijk groen, voor de insecten zoals bijen, om in te spelen, of om groenten en kruiden te verbouwen.

Gebiedsgerichte participatieve stikstofaanpak

De emissies van fijnstof, stikstof en fosfaat overschrijden de normen en vragen om een proactieve houding van de gemeente. Zo kan er samen met boeren gekeken worden naar manieren om hun uitstoot terug te brengen en meer natuurinclusief te boeren. Ruimte voor extensivering of verplaatsing van bedrijven kan dan ook nodig zijn. Daarbij ziet D66 mogelijkheden om op vrijkomende agrarische bedrijfslocaties woningen te bouwen of ze terug te geven aan de natuur. De gemeente moet de regie nemen om samen met provincie, rijk en lokale inwoners en agrarische ondernemers de stikstofproblematiek aan te pakken. We vragen een actief handhavingsbeleid van de gemeente op fijnstof-, stikstof- en fosfaatmaatregelen.

Bij het afgeven van vergunningen moet ook goed worden gekeken naar de effecten op natuur, milieu, uitstoot en alle andere geldende regels.

Mobiliteit

D66 kiest voor meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer en minder ruimte voor de auto. De auto neemt nu teveel ruimte in, dat kan en moet anders. Dat is goed voor onze gezondheid, het milieu en de verkeersveiligheid. Dit betekent meer woonstraten, fietsstraten en 30 km/uur wegen. We stimuleren gedeeld autogebruik (met name ook in de dorpen) om de toename van het aantal auto's per woning te beperken. D66 ziet de straat als verblijfsruimte voor iedereen, met minder dominantie van geparkeerde auto's. We subsidiëren initiatieven in buurten om parkeerruimte in de straat om te zetten naar leefruimte en groen.

Apeldoorn klaar maken voor 100% elektrisch rijden

Apeldoorn moet zich voorbereiden op 100% elektrisch rijden. Dat betekent dat er buurt- en dorpsgerichte plannen voor laadpalen moeten komen (met voordelen voor deelauto's), onderzoek naar opladen via de straatverlichting, dat logistiek transport naar de binnenstad en naar woonwijken zo snel mogelijk helemaal elektrisch is en er vanaf 2024 alleen elektrische scooters/brommers mogen rijden. Omdat elektrisch de norm wordt bouwen we gratis

parkeren voor elektrische auto's af. Ook elektrische auto's staan meer stil dan ze rijden, en nemen dus gemeenschapsruimte in beslag.

Investeer in de fiets

De beste manier om mensen meer te laten fietsen is door fietsroutes veiliger te maken. Veel wegen zijn nog te veel ingesteld op autoverkeer. Vooral met de opkomst van elektrisch fietsen is het noodzakelijk om te investeren in veilige fietspaden via aanleg, verbreding en verbetering van fietspaden. De Kapelstraat is voor fietsers een belangrijke route door het centrum. D66 wil hier een wandelstraat van maken waar de fiets te gast is. D66 wil ook meer parkeerplaatsen voor fietsers in het centrum om de winkelstraten vrij te kunnen houden van geparkeerde fietsen.

Alle dorpen krijgen een betere (comfort, veiligheid) (snel-)fietsroute naar de stad en alle wijken krijgen betere fietsverbindingen met het centrum en de stations. Onderdeel daarvan kan een nieuwe doorstroomroute zijn langs het spoor tussen Station Osseveld via Apeldoorn Centraal naar de Laan van Spitsbergen. D66 pleit voor de ontwikkeling van een betere fietsroute naar Voorst en Zutphen in regionaal verband.

D66 is blij met private initiatieven als de groene elektrische deelscooters. Wel is meer aandacht nodig voor handhaving van de afgesproken stallingsplekken. De stoepen moeten veilig en toegankelijk blijven, juist ook voor mensen met een rolstoel of een rollator die minder makkelijk even van de stoep af gaan.

Veiligheid door verlagen van de snelheid

Binnen de bebouwde kom wordt 30 km/uur de norm. Straten moeten veiliger worden voor fietsers, voetgangers en spelende kinderen. We zien nog veel te veel ongelukken op wegen van 50 km/uur zonder vrij liggende fietspaden. De 50 km/uur kan blijven op belangrijke wegen waar vrij liggende fietspaden zijn.

D66 heeft de 60-km regeling voor de weg langs het Apeldoorns Kanaal richting Loenen ondersteund en wil deze maximumsnelheid hier handhaven met trajectcontroles. We pleiten ook voor 60 km/uur op wegen door natuurgebieden.

Busvervoer

Het openbaar vervoer staat onder druk door de terugval in de corona-pandemie. D66 wil dat de gemeente invloed uitoefent bij de provincie om het busvervoer op peil te houden voor de wijken en de dorpen.

D66 wil de buurtbusinitiatieven die door corona zijn gestopt een nieuw leven inblazen, zo nodig met een opstartsubsidie vanuit de gemeente.

D66 wil verder dat de gemeente met partners nader onderzoek doet naar het verbeteren van de directe OV-verbindingen met Arnhem en Zwolle.

Station Apeldoorn-west

D66 is altijd voorstander geweest van een treinstation aan de westzijde van Apeldoorn. Een station in Orden biedt veel inwoners een extra treinstation dicht bij huis, is goed voor het milieu en biedt een mogelijke oplossing voor de parkeer- en verkeersproblemen in de buurt

rondom de attracties Apenheul, Julianatoren en Paleis het Loo. Rondom dit station ziet D66 een nieuw woon- en werkgebied Brouwersmolen. En een betaalbare P&R-voorziening met een goede OV-verbinding met het centrum en met de recreatieve attracties.

Geen laagvliegroutes over de Veluwe

D66 verzet zich fel tegen eventuele laagvliegroutes als gevolg van de opening van Lelystad Airport. Voor D66 is herindeling van het luchtruim noodzakelijk voordat het vliegveld opengaat. Daarnaast mag het vliegveld alleen open als daardoor ook echt vluchten verplaatsen vanaf Schiphol Airport en niet ten behoeve van nieuwe groei. Opening van het vliegveld mag niet leiden tot een groei van de uitstoot (stikstof, CO₂) van de luchtvaart als geheel. In de praktijk betekenen deze voorwaarden dat het vliegveld géén vakantieluchthaven kan worden.

Vliegveld Teuge

Apeldoorn moet als aandeelhouder van vliegveld Teuge steviger sturen in het terugdringen van de CO₂ uitstoot dan nu in het luchthavenbesluit Teuge is opgenomen. Teuge moet versnelt in transitie naar duurzame innovatie, educatie en afname van de geluidshinder en stikstofemissies.

Een levendige en groene binnenstad

De binnenstad van Apeldoorn wordt een groen stadhart. D66 ondersteunt deze ontwikkeling. Bebouwing krijgt groene, natuurlijke gevels, er komen meer bomen en meer bovengronds water en verplaatsbaar groen om flexibel met de pleinen om te gaan.

Winkelen is recreëren, behalve als het te druk is

D66 wil de voor corona ingevoerde verruiming van de tijden dat winkels open mogen zijn handhaven. Het is de keuze van de ondernemer of een winkel open is of niet. Ook de openstelling op zondag en gedurende feestdagen voor supermarkten, ook buiten het centrum, mag van D66 worden verruimd. Hiermee kan de aantrekkelijkheid van de binnenstad voor bezoekers op minder drukke tijden worden vergroot.

Meer wonen in het centrum

D66 wil meer wonen in het centrum mogelijk te maken en door het kernwinkelcentrum compacter te maken. D66 ziet vooral ruimte voor wonen in de Hoofdstraat-noord. Dit maakt het langgerekte centrum gezelliger en levendiger, ook s avonds en is een duurzame oplossing voor de leegstand.

Meer spreiding van terrassen en horeca

D66 wil functies als horeca en terrassen in de binnenstad meer spreiden zodat er blijvend ruimte ontstaat om, indien nodig, gepaste afstand te houden. Het Caterplein vergroent, met meer wonen en minder concentratie van horeca. De autovrije zone in het centrum maken we groter en we zorgen voor meer ontmoetingsruimte met bankjes/zitplaatsen in de openbare ruimte en meer openbaar toegankelijke toiletten. We betrekken de Kanaalzone meer bij het centrum.

Ruimte voor cultuur op straat

D66 omarmt de gemeentelijke plannen voor een veel groenere binnenstad. Maar voor een levendige binnenstedelijke sfeer, mag er van D66 ook meer reuring en culturele activiteiten met meer straattheater en muziek. D66 ziet graag dat het Cultuurkwartier een zichtbaarder element wordt van de binnenstad, bijvoorbeeld door een buitenevenement als de stadsoase zichtbaarder op straat een plek te geven. Ook Orpheus en het Loo horen bij het Cultuurkwartier. D66 is ook voorstander van (tijdelijke) invulling van leegstaande winkels met bijvoorbeeld ateliers of als repetitieruimte.

De ruimte tussen Orpheus en de Grote Kerk is nu vooral verkeersruimte en kijkgroen. Hier willen we een meer aantrekkelijk verblijfsgebied maken als entree van de binnenstad.

Onze Dorpen

Van de ruim 165.000 inwoners wonen er ongeveer 25.000 in onze dorpen en buurtschappen. Beekbergen, Beemte-Broekland, Lieren, Loenen, Hoenderloo, Hoog-Soeren, Klarenbeek, Meerveld, Nieuw Milligen, Oosterhuizen, Radio Kootwijk, Uddel, Ugchelen, Veldhuizen, Wenum-Wiesel en Zilven. D66 ziet een aantal punten die voor alle dorpen relevant zijn en daarnaast enkele specifieke issues per dorp.

De dorpen als gemengde woongebieden voor jong en oud

D66 wil dat in alle dorpen voldoende ruimte is of komt om jongeren in staat te stellen een eigen starterswoning te vinden en ouderen in staat te stellen om in eigen dorp een woonvoorziening te vinden waar voldoende basiszorg aanwezig is. In de dorpen zit veel energie om dit in eigen beheer te ontwikkelen. Via collectief particulier opdrachtgeverschap liggen er goede kansen om te borgen dat deze woningen ook inderdaad bij de doelgroep terecht komen. Dorpseigen groei met en door de eigen inwoners.

In veel dorpen is sprake van een mix van wonen en werken. Deze mix is aantrekkelijk maar soms leiden hindercirkels van bedrijven tot onhandige beperkingen voor de ontwikkeling van woningen. In die gevallen moet de gemeente actief kijken naar de uitplaatsing van bedrijven naar bedrijventerreinen in de buurt waardoor meer ruimte voor woningen ontstaat. Datzelfde geldt voor locaties waar vanwege een historisch gegroeid bedrijventerrein sprake is van transport met grote vrachtauto's over wegen en door gebieden die daar vanwege verkeersveiligheid en hinder voor omwonenden niet geschikt voor zijn.

Nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen

Voorzieningen voor onderwijs, cultuur, zorg en sport behoren tot de basisinfrastructuur van buurten en daarmee ook van onze dorpen. D66 wil dat de gemeente zich inspant om deze voorzieningen in elk dorp zoveel als mogelijk in stand te houden. Ze moeten goed bereikbaar zijn per fiets en buurtbus. Omdat het niet houdbaar is om in alle dorpen deze basisinfrastructuur volledig in stand te houden hebben alle dorpen ook een goede OV- en fietsverbinding met Apeldoorn en de meest nabije andere dorpen nodig. D66 wil knelpunten hierin de komende jaren oplossen. In elk dorp moet wel minimaal een ontmoetingslocatie zijn om projecten tegen eenzaamheid en zorg voor elkaar te faciliteren.

Een goede en betrouwbare internetvoorziening is van belang voor werk en zorg aan huis. Waar dit in de dorpen nog onvoldoende aanwezig is stimuleren we de uitbreiding van het glasvezelnetwerk.

Energietransitie in de dorpen

In veel dorpen spelen initiatieven van ontwikkelaars voor zonneparken. D66 ziet de klimaatverandering als een grote bedreiging voor onze welvaart en vindt daarom dat we ook in Apeldoorn onze bijdrage moeten leveren aan de opwekking van duurzame energie uit zon of wind. We doen zoveel mogelijk zon-op-dak, op bedrijventerreinen en gekoppeld aan bestaande grootschalige infrastructuur. Zonneparken in de open ruimte is de laatste stap en daarbij is het voor D66 belangrijk dat bewoners vanuit de dorpen de kans krijgen hierin mee te doen opdat de opbrengsten van de zonneparken ook zoveel mogelijk in de eigen omgeving terecht komen. Elk park moet bijdragen aan een omgevingsfonds waaruit investeringen voor de dorpen kunnen worden gedaan. Nieuwe zonneparken moeten natuurinclusief ontwikkeld worden.

Veiligheid in de dorpen

In (vrijwel) alle dorpen is verkeersveiligheid een aandachtspunt. D66 wil naar 30 km/uur in alle kernen om de veiligheid te vergroten. D66 ziet graag dat verkeersmaatregelen hiervoor bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van de inrichting in plaats van het ad hoc toevoegen van paaltjes, borden of bloembakken. D66 vraagt aandacht voor meer vrijliggende en bredere fietspaden en wil meer overzicht bij kruisingen in het landelijk gebied. Dit doen we onder meer door langs de wegen akkerranden met laagblijvende natuurlijke bloemen en kruiden te laten inzaaien.

De wijkagent moet ook in de dorpen zichtbaar zijn. D66 vindt dat hier meer capaciteit voor nodig is. Zwerfvuil en stortingen van drugsafval zijn signalen van een onveilige omgeving waarvoor meer aandacht nodig is.

Beekbergen

In Beekbergen is extra aandacht nodig om de sfeer en de leefbaarheid van het dorp te verbeteren en te voorkomen dat de recreatiedruk overlast voor de bewoners veroorzaakt. Bestaande voorzieningen (recreatieparken, zorgcentra, migrantenhôtels) moeten worden opgeknapt en verduurzaamd voordat er ruimte komt voor nieuwe ontwikkelingen in het groen. Om te voorkomen dat het dorp langzaam afglijdt wil D66 voor Beekbergen een specifiek gebiedsprofiel in het kader van de Omgevingsvisie laten opstellen en hier een investeringsprogramma aan koppelen. Onderdeel daarin is voor D66 een fietspad langs de Berg en Dalweg.

Er is meer toezicht nodig bij de ontmoetingsplaats langs de A1 om gedwongen prostitutie tegen te gaan.

Beemte Broekland

De natuurschade door teveel stikstofemissies heeft gevolgen voor de agrariërs in Beemte-Broekland. D66 wil met hen in gesprek om te zien hoe de gemeente kan faciliteren in de

noodzakelijke overgang naar biologische kringlooplandbouw. Beemte Broekland is een mooie plek voor de ontwikkeling van wandelrecreatie en recreatieve activiteiten langs het Apeldoorns Kanaal.

Hoenderloo

D66 wil dat de ontwikkeling van het terrein van de Hoenderloo Groep bijdraagt aan het dorp en haar inwoners. Het terrein moet openbaar toegankelijk zijn voor wandelaars en het terrein moet zijn cultuurhistorische karakter behouden.

Overlast door de recreatiedruk moet worden beperkt door het beter reguleren van het parkeren en door met extra afvalcontainers zwerfvuil te beperken. D66 pleit voor een fietspad langs de Woeste Hoefweg.

Hoog-Soeren

Hoog-Soeren wordt zomers geregeld overspoeld door te veel auto's en motoren, die in en buiten het dorp veel te hard rijden. D66 wil meer handhaving hierop. Om hinder te beperken wil D66 de weg tussen Hoog- Soeren en Assel afsluiten voor motoren, behalve voor bewoners.

Klarenbeek

Sinds kort is er nog maar één basisschool in Klarenbeek. Om deze voor de toekomst duurzaam de kans te geven zich verder te ontwikkelen wil D66 hier als één van de eerste locaties het brede school concept (zie paragraaf 2.1) ontwikkelen. De school wordt dan echt het hart voor onderwijs, opvoeding en cultuur in Klarenbeek.

Lieren

D66 ziet kansen om het hart van het dorp te versterken en wil stimuleren dat lokale partijen (corporaties/verenigingen/kerken/particulieren) hier samen een plan voor maken. Het herstel van gebouw De Coöperatie moet hierin ook een plek krijgen. De Lierense Enk moet daarbij vrij blijven van bebouwing.

Het dorp is voor voorzieningen veel afhankelijk van Beekbergen; de fietsroutes tussen beide dorpen worden verbeterd.

Lieren heeft goede kansen voor de ontwikkeling van fiets- en wandelrecreatie, als open dorp tussen de groene gebieden van Loenen en Beekbergen/Hoenderloo en de stad Apeldoorn.

Wat D66 betreft blijft de snelheid op Kanaal-Zuid beperkt tot 60 km/uur, wordt de weginrichting hierop aangepast en wordt gehandhaafd met trajectcontrole.

Loenen

Het Koersdocument van de Dorpsraad Loenen bevat een goede visie op de ontwikkeling van het dorp, met veel aandacht voor duurzaamheid, zorg en welzijn. D66 ondersteunt deze ontwikkelingen en ziet in het Koersdocument een goede basis voor het Gebiedsprofiel Loenen in het kader van de Apeldoornse Omgevingsvisie. Na vaststelling van dat gebiedsprofiel moet hier een investeringsprogramma aan worden gekoppeld om Loenen een echt hart, voldoende ontmoetingsruimten en een muziekkapel te geven.

De papierindustrie in Loenen vormt samen met Eerbeek een belangrijke cluster voor werkgelegenheid en innovatie, maar het resulterende vrachtverkeer (vooral vanuit Eerbeek) legt een steeds grotere druk op de leefbaarheid in Loenen. De provincie Gelderland onderzoekt maatregelen samen met de sector. D66 wil een actieve rol van de gemeente om samen met bedrijven en bewoners tot een oplossing te komen met onder meer een transitie naar elektrisch vervoer (schonere lucht).

Wat D66 betreft blijft de snelheid op Kanaal-Zuid beperkt tot 60 km/uur, wordt de weginrichting hierop aangepast en wordt gehandhaafd met trajectcontrole. De oversteekbaarheid van de N786 in Loenen moet met meer beveiligde oversteekplaatsen worden verbeterd.

Nieuw Milligen

Behoud van rust, natuur en landelijke omgeving is ons uitgangspunt voor Nieuw Milligen. Nieuwe woningen passen alleen op locaties van bestaande (agrarische) bebouwing.

D66 wil dat de gemeente met bloementelers in het gebied in gesprek gaat om de overgang naar kringlooplandbouw te bespoedigen en daarmee het gebruik van landbouwgif af te bouwen.

De komst van de mariniers naar Nieuw-Milligen biedt kansen die verder onderzocht moeten worden. D66 wil dat de mariniers en het oefengebied echt bij de gemeente gaan horen, het moet geen enclave worden. Dat betekent samenwerking in het kader van safety en security,

maar ook bijvoorbeeld trainingsvoorzieningen voor Apeldoornse sportverenigingen. De bewoners van Nieuw-Milligen moeten goed bij deze ontwikkelingen worden betrokken.

D66 vindt dat de gemeente bij de provincie moet aandringen op een betere handhaving van de maximumsnelheid op de Amersfoortseweg, de Meervelderweg en de Kootwijkerweg om geluidsoverlast te beperken.

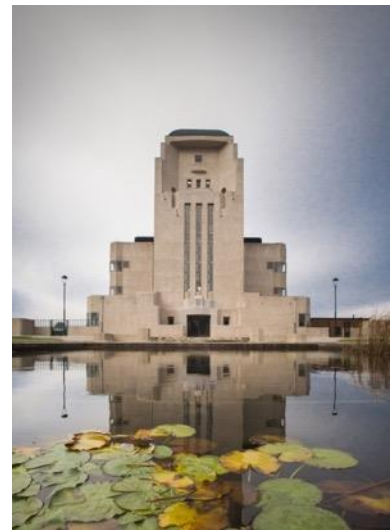
Oosterhuizen

In Oosterhuizen spelen enkele specifieke verkeersveiligheidsproblemen rond de Molenberg, de Wittekruisweg en de basisschool. D66 wil deze problemen in de komende periode opgelost hebben.

Radio Kootwijk

De Kathedraal is een fantastische locatie voor kleinschalige culturele en natuurgerichte evenementen, alleen bereikbaar met duurzaam vervoer (fiets of OV). Hier moet bij de zonering tussen recreatie en natuur voldoende ruimte voor blijven. Verder krijgt de natuur hier prioriteit. Om hinder te beperken wil D66 de toegangsweg naar Radio Kootwijk afsluiten voor motoren, behalve van bewoners.

D66 wil dat het in 2011 vernielde monument bij Radio Kootwijk opnieuw wordt opgericht op een met de bewoners af te stemmen locatie.

Uddel

De natuurschade door teveel stikstofemissies heeft gevolgen voor de agrariërs in Uddel. D66 wil met hen in gesprek om te zien hoe de gemeente kan faciliteren in de noodzakelijke overgang naar biologische kringlooplandbouw. De grootschalige landbouwstructuur kan daarbij weer langzaam worden omgezet naar een meer natuurlijk en gevarieerd landschap.

Daarnaast heeft Uddel ruimte voor intensivering van recreatie en voor extra woningbouw, zodat het draagvlak voor de lokale voorzieningen voor onderwijs, zorg, cultuur en sport wordt versterkt.

D66 wil met de bewoners van Uddel nadere invulling geven aan het gebiedsprofiel Uddel dat is opgenomen in de concept-Omgevingsvisie van Apeldoorn.

Uddel heeft relatief veel kinderen in de leeftijdsgroep 0-15. Daarmee is het een ideaal dorp om met de basisschool een initiatief te starten voor de ontwikkeling van een brede school (zie hoofdstuk 2.1). De school wordt dan echt het hart voor onderwijs, opvoeding en cultuur in Uddel.

Ugchelen

Ugchelen is in onze ogen zo verbonden met Apeldoorn dat het inmiddels meer een wijk dan een dorp is. De lege plekken in/nabij het centrum moeten wat D66 betreft worden ingevuld met woonbebouwing die past bij de schaal van de omgeving, dus laag en kleinschalig.

Wenum-Wiesel

D66 vindt dat de Wenumse Watermolen vanuit het cultuurhistorisch belang een openbare functie moet houden, ook na verkoop door de gemeente. Het gebied daarachter, tot en over de voormalige spoorlijn leent zich goed voor een meer intensieve ontwikkeling voor recreatie en/of zorg.

D66 wil dat de gemeente met bloementelers in het gebied in gesprek gaat om de overgang naar kringlooplandbouw te bespoedigen en daarmee het gebruik van landbouwgif af te bouwen.

Er zijn zorgen over de verkeersveiligheid bij de oversteekpunten over de Zwolseweg. D66 wil dat deze locaties veiliger worden met meer prioriteit voor overstekende fietsers en wandelaars. Wenum-Wiesel is een mooie plek voor de ontwikkeling van wandelrecreatie. Met het Waterschap moet worden gewerkt aan het herstel van beekoevers en de versterking van natuur en biodiversiteit van en langs de beken.

Het authentieke en dorpse karakter van Wenum-Wiesel moet bij nieuwe ontwikkelingen in stand blijven. De Dorpsraad blijft hierbij een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente, zeker ook met betrekking tot de toekomstige bestemming van Huize Vrijland. D66 ziet hier een woon- of woon-zorgbestemming als meest wenselijke invulling.

Een kansengelijk en inclusief Apeldoorn

Onderwijs

Goed onderwijs is de basis voor een vrije, gelukkige samenleving waarin iedereen tot zijn recht kan komen. Een goede opleiding geeft je de vrijheid om je dromen na te jagen en je talenten ten volle te benutten, de vrijheid om je eigen plek te vinden in de maatschappij. Maar ook de vrijheid om de toekomst aan te kunnen, met alles wat er op je afkomt in een wereld die steeds sneller verandert. Goed onderwijs en onderzoek zijn de sleutel voor de ontwikkeling van burgerschap en een sterke, duurzame en wendbare economie die vandaag en morgen welvaart levert. Dat is niet alleen omdat gelijke mogelijkheden tot persoonlijke ontwikkeling rechtvaardig zijn naar elk individu, maar ook omdat we de overtuiging hebben dat het de sleutel is naar maatschappelijke vooruitgang. Hoe meer het individu de kans krijgt om zijn volle talent te verwezenlijken, hoe meer het individu van dat talent kan inzetten voor de samenleving als geheel.

Onderwijs ook speerpunt van lokaal beleid

Veel onderwijsbeleid is landelijk. D66 zet zich daar als onderwijspartij als geen ander voor in. Maar ook lokaal kunnen we verschil maken. D66 Apeldoorn ziet onderwijs daarom ook als een belangrijk speerpunt van lokaal beleid. We zorgen voor nieuwe kansen op elke leeftijd, investeren in geletterdheid en staan pal voor het behoud van bibliotheken.

Onderwijs is de belangrijkste aanjager van kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling. D66 wil dat alle leerlingen worden gestimuleerd om het beste uit zichzelf te halen. Daarvoor is aandacht nodig; voor leerlingen die moeite hebben om mee te komen, maar ook voor leerlingen die een extra uitdaging kunnen gebruiken. Daarom maakt D66 zich hard voor het onderwijs in Apeldoorn, met eerlijke kansen voor iedereen, ongeacht hun afkomst. Goed onderwijs brengt kinderen van diverse achtergrond bij elkaar. Samen spelen en samen leren als basis voor samen leven.

D66 wil een gemeentelijk meldpunt waar ouders van kinderen met leerachterstanden, die niet draagkrachtig genoeg zijn om huiswerkbegeleiding te financieren, ondersteuning kunnen krijgen.

Een leven lang leren

Iedereen moet een leven lang kunnen blijven leren; onderwijs stopt niet na school of studie. Veel mensen hebben hiertoe de mogelijkheid via een werkgever. Voor wie dat niet heeft maakt de gemeente mogelijkheden: voor mensen in de bijstand, voor mensen zonder werk/inkomen, voor jongeren en ouderen. Daarbij is taalonderwijs voor allen met een taalachterstand onze eerste prioriteit. Taalachterstand leidt tot grotere risico's op armoede en ongezondheid. D66 wil in alle dorpen vaste voorzieningen voor het lenen van (kinder-)boeken door een samenwerking tussen de scholen en CODA.

Daarnaast stimuleert de gemeente in gesprekken met onderwijsorganisaties het onderwijs in die sectoren waar Apeldoorn in de toekomst veel behoefte aan heeft: techniek (mede vanwege de verduurzaming van alle gebouwen) en zorg en onderwijs in digitale vaardigheden voor hen die dit niet van jongs af aan mee hebben gekregen.

Foto: Coda (2018)

Voorkomen van schooluitval

D66 wil dat alle jongeren met een diploma van school gaan. Zonder startkwalificatie lopen jongeren een groter risico op (jeugd)werkloosheid. De gemeente gaat met de scholen in gesprek om een beter beeld te krijgen waardoor jongeren voortijdig afhaken en te onderzoeken welke maatregelen het aantal uitvallers doet afnemen.

D66 verbetert de schoolgebouwen

D66 wil een prettige en gezonde en veilige en uitdagende leeromgeving voor alle kinderen. Daarom wil D66 dat scholen duurzaam zijn en een gezond binnenklimaat hebben. Daarbij hoort ook voldoende ruimte voor groene initiatieven, zoals schooltuinen en groene schoolpleinen en -daken. Budgetten van schoolgebouwen zijn vaak zeer beperkt. D66 wil hier meer ruimte voor zodat scholen meer kunnen doen aan gezondheid en duurzaamheid.

De gemeente heeft door de zeggenschap over de huisvesting en de ruimtelijke ordening grip op de spreiding van basisscholen. Goed onderwijs betekent dat er een basisschool in de eigen wijk is, en zoveel mogelijk ook in het eigen dorp.

De gemeente ondersteunt daarvoor samenwerking tussen scholen van verschillende signatuur.

D66 stimuleert de ontwikkeling van brede scholen met een “rijke schooldag” voor ieder kind

D66 is voorstander van brede scholen die naast goed onderwijs ook kinderopvang, voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang, sport en cultuur bieden. Een brede school is

meer dan een gebouw; het is een gedeelde visie op samen leren en ontwikkelen. Door dit brede aanbod kan de school beter inspelen op de individuele behoeften van een kind, talenten stimuleren en eventuele achterstanden tijdig signaleren. We willen daarnaast onze kinderen breed voorbereiden op de samenleving, met aandacht voor burgerschap, digitalisering en seksuele en culturele verschillen. In de komende periode willen we minimaal twee brede scholen voor primair onderwijs in Apeldoorn realiseren.

Ontwikkeling van cultuureducatie

We willen aandacht voor cultuur, waaronder toneel en muziek, techniek, gezondheid (bewegingsonderwijs) en natuur in het onderwijs met les in duurzame oplossingen en gedrag ook buiten in de natuur. We dagen alle Apeldoornse scholen uit om een visie op cultuureducatie te ontwikkelen. Scholen met goede plannen krijgen budget om dit verder uit te werken. Mooie voorbeelden zijn Orkest in de Klas en het Leerorkest. De gemeente ondersteunt scholen in het regelen van collectief vervoer naar culturele instellingen zoals het Kröller-Müllermuseum.

Foto: Kröller-Müller Museum door Walter Herfst (2019)

Meer samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdzorg

Gedwongen thuiszitten van kinderen is voor D66 onacceptabel. D66 is een voorstander van passend onderwijs waarbij elk kind een passende plek binnen het onderwijs krijgt. Het mag daarbij niet uitmaken of het kind moeite heeft om mee te komen of juist hoogbegaafd is. Maar ook speciaal onderwijs blijft broodnodig, het reguliere onderwijs kan niet alle problemen opvangen. De Schakelvoorziening kan hierin een belangrijke ondersteuning zijn.

D66 wil dat het passend onderwijs aansluit op de (jeugd)zorg, want beide gaan vaak hand in hand. Recente pilots laten ook zien dat kinderen beter geholpen zijn als budgetten vanuit zorg en onderwijs worden samengevoegd. Zorgteams op scholen en het CJG moeten snel schakelen opdat het onderwijzend personeel effectief wordt ontlast.

Team Taal: meer taalprogramma voor laaggeletterden

Te veel kinderen komen met taalachterstanden van school. En te veel volwassenen hebben nog steeds last van taalachterstanden die ze in hun jeugd hebben opgelopen. Voor al deze Apeldoorners starten we een taalprogramma naar Rotterdams voorbeeld, Team Taal, met inzet van professionals, Taalhuis Apeldoorn, de bibliotheek, scholen en betrokken vrijwilligers.

Goed mbo van groot belang voor Apeldoorn

Een goed mbo is belangrijk voor leerlingen én bedrijven. Om leerlingen te helpen een studiekeuze te maken, wil D66 dat zij meer inzicht krijgen in de baankansen voor het beroep waarvoor ze worden opgeleid. Dit gaan we samen met de Cleantechregio organiseren. In datzelfde verband verstevigen we de samenwerking tussen mbo, hbo en bedrijfsleven. D66 wil dat ondernemers in de regio de kans krijgen om mee te praten over de curriculumontwikkeling van ROC's en het vmbo. Zij weten immers uit de praktijk waar de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt kan worden verbeterd. D66 ziet een goed mbo als een speerpunt voor Apeldoorn.

Kansen voor nieuwkomers

Nederland heeft de afgelopen jaren een groot aantal vluchtelingen opgevangen. Ook Apeldoorn draagt hieraan bij. Zowel voor henzelf als de samenleving is het van belang dat zij zo snel mogelijk de taal leren en meedoen op de arbeidsmarkt. D66 wil taallessen vanaf dag 1 dat nieuwkomers in Apeldoorn aankomen. Statushouders kunnen gebruik maken van algemene voorzieningen voor taalonderwijs zoals het op te starten taalprogramma.

Apeldoorn Stagestad

Kennis uit schoolboeken moet je in de praktijk leren toepassen. Hiervoor zijn stages erg belangrijk. In Apeldoorn zijn veel kansen voor stages bij bedrijven en instellingen. D66 wil de ontwikkeling van Apeldoorn als stagestad versterken, met de nadruk op stages in techniek (denk aan installateurs ten behoeve van de duurzame transitie van woningen en kantoren) en in de zorg. Dat doen we onder meer door bij aanbestedingen eisen op te nemen voor het inzetten van stagemogelijkheden en onnodig beperkende eisen aan stageplaatsen bij scholen bespreekbaar te maken.

Vóór meer hoger onderwijs

D66 blijft streven naar meer hoger onderwijs in Apeldoorn. De aanwezigheid van een goed hbo en een goede samenwerking tussen hbo en mbo trekt ook de kwaliteit van het mbo omhoog.

Een inclusief Apeldoorn

Apeldoorn kent een grote diversiteit aan inwoners. D66 wil meer aandacht voor diversiteit en inclusie. Iedereen telt mee en voelt zich welkom. Wat je leeftijd, etniciteit, religie, gender, seksuele geaardheid, handicap, functiebeperking of sociale achtergrond ook is. En tot welke groep je jezelf ook rekent, je maakt een belangrijk deel uit van onze samenleving. Door

aandacht voor inclusie vergroten we onze verbinding met alle Apeldoorners. Daardoor kunnen we gericht werken aan een samenleving waarin iedereen zich welkom voelt.

Meer inclusiviteit in de politiek

Het realiseren van de ambities in de stad voor iedereen, vereist dat de gemeente Apeldoorn ook in de raad en het college streeft naar een meer diverse samenstelling en daarmee een afspiegeling is van de samenleving, waarin iedereen zich vertegenwoordigd voelt. D66 streeft naar een college met 50% vrouwen.

D66 wil aansluiting bij landelijk akkoord regenbooggemeenten

D66 vindt dat de gemeente veel meer inhoud moet geven aan de status van Regenbooggemeente. De gemeente moet zich aansluiten bij het landelijk akkoord en de landelijke subsidie die hiermee vrijkomt benutten om ontmoeting tussen en met LHBTI-ers te stimuleren en te ondersteunen. Apeldoorn is alleen een comfortabele gezinstad als we alle vrijwillig gekozen vormen van samenleving tussen mensen als gezin zien. D66 wil de gemeentelijke inclusieagenda, die vooral op de zorg gericht is, verbreden naar alle relevante beleidsterreinen: onderwijs, werk en inkomen, vervoer, wonen en leven.

Roze Zaterdag in Apeldoorn

D66 wil meer zichtbare regenbogen in de openbare ruimte, bijvoorbeeld via een lint van zebrapaden. We verwelkomen Roze Zaterdag graag binnen 5 jaar in Apeldoorn.

Voorkom etnisch profileren

Als je een ander uiterlijk hebt, ben je eerder verdacht dan anderen. Ook in Apeldoorn worden inwoners (vaak ook kinderen) geconfronteerd met etnisch profileren door burgers, politie en/of boa's. D66 wil dat alle agenten en boa's meer specifiek worden getraind op het voorkomen hiervan. Er moet een cultuur komen waarin dergelijke incidenten open besproken kunnen worden, ook met en in de gemeenteraad, om van te leren en herhalingen te voorkomen.

Vooroordelen voorkomen

Er is te vaak sprake van onbewuste vooroordelen en daarom van onbedoelde achterstelling van mensen die anders dan meest-voorkomend zijn. D66 pleit daarom voor trainingen over onbedoelde vooroordelen voor gemeenteraadsleden en ambtenaren.

Grondwet artikel 1 in het Stadhuis

D66 wil een plakkaat met de tekst van Artikel 1 van de Grondwet in de hal van het Stadhuis, zichtbaar voor wie binnenkomt om te onderstrepen dat iedereen zich welkom mag voelen in het Huis van de Stad.

Integratie en inburgering

Taalles en betrokkenheid vanaf dag 1

1 januari 2022 gaat de nieuwe inburgeringswet in, de wet die gemeenten meer regie geeft over de inburgering van nieuwkomers. De gemeente is dan aan zet om ervoor te zorgen dat alle nieuwkomers in Apeldoorn de kans krijgen om volwaardig mee te doen. Niet eindeloos wachten op een status, maar taalles en betrokkenheid bij de samenleving vanaf de dag dat ze in Apeldoorn aankomen.

Gemeenten en nieuwkomers krijgen onder de nieuwe wet een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inburgering. Dit krijgt onder meer gestalte in het samen maken van een (verplicht) persoonlijk inburgeringsplan (PIP). D66 wil hierin uitgaan van de specifieke expertises van elk persoon, en met gerichte bijscholing, met behoud van uitkering, mensen in staat stellen zo snel mogelijk in Nederland hun eigen expertise weer op te pakken. We betrekken de ervaringen van de inburgerraar hierbij via een cliëntenpanel.

Integreren doe je samen

Als D66 houden we ook oog voor wat mensen onderling kunnen doen. De rol die ondernemers, verenigingen en vrijwilligers kunnen spelen in werk, taal en de ontwikkeling van een netwerk is een belangrijk element van integratie.

Integreer het AZC in de stad

D66 ondersteunt de komst van een AZC op het GGNet-terrein. Daarbij gaan we uit van het met de omwonenden afgesproken maximaal aantal bewoners (600). Daarnaast zou er een kleinere dependance dicht bij het centrum kunnen komen als het AZC goed op gang is gekomen en na een eerste evaluatie met de omwonenden. Om integratie te bevorderen is het goed dat het AZC wordt verrijkt met andere functies (cultuur, onderwijs, horeca) voor inwoners van Apeldoorn.

D66 laat iedereen vrij, maar niemand vallen

Voor nieuwkomers betekent dat concreet dat wij ze in staat willen stellen hun eigen leven vorm te geven. Wij zien dat nieuwkomers meer zijn dan vluchtelingen en hebben daar vanaf de start, bij inburgering en verdere ontwikkeling, oog voor. We zorgen dat goede ondersteuning op het gebied van taal en meedoen toegankelijk is voor iedereen die dat nodig heeft, ook voor mensen die geen vluchteling zijn. We zien in dat goede integratie en inburgering altijd start met het luisteren naar nieuwkomers zelf om te horen wat zij nodig hebben om hun leven vorm te geven. Nieuwkomers hebben een andere start, maar ze verdienen dezelfde kansen.

Een gezond en sociaal Apeldoorn

Gezondheid, zekerheid over werk en inkomen, kunnen vertrouwen op zorg van anderen als die nodig is, jezelf kunnen zijn en jezelf goed kunnen uiten zijn belangrijke voorwaarden om je vrij te kunnen voelen. Voor teveel mensen is dit echter niet vanzelfsprekend. D66 vindt dat de gemeente op deze terreinen een taak heeft om kansenongelijkheid in de samenleving te beperken.

Samenhang in beleid

D66 wil samenwerking in de zorgsector intensiveren en naast de Samen055-locaties in de stad een mobiele Samen055-voorziening voor de dorpen

Bij een deel van de mensen spelen meerdere problemen in samenhang. Gemeentelijk beleid op deze terreinen moet daarom ook in samenhang worden georganiseerd. De bundeling van activiteiten in wijkgerichte locaties via Samen055 is een positieve stimulans voor een effectieve ondersteuning van hulpbehoevende bewoners. Door wijkgerichte samenwerking tussen het sociaal en het medisch domein in de wijk ontstaat één plek waar alle zorgvragen samen komen en samenhangend opgepakt kunnen worden.

Voor D66 staat de vraag van de inwoner centraal

Apeldoorn (en bijna alle andere gemeenten in Nederland) heeft de afgelopen jaren er hard aan moeten trekken om de door het rijk gevraagde taken in het sociaal domein (Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet) goed te kunnen uitvoeren. De dienstverlening van de vele organisaties is veelal versnipperd, de kosten hoog en het lukt niet altijd om op een efficiënte manier de beste hulp te leveren. Bij het toekennen van voorzieningen is D66 voorstander van een omgekeerde toets waarin de vraag van de inwoner centraal staat.

D66 wil gemeentelijke gezinsregisseurs en een meer intensieve vroegsignalering

We stroomlijnen de hulp aan gezinnen en individuen die verschillende vormen van hulp nodig hebben met gemeentelijke gezinsregisseurs. D66 vindt dat de gemeente beter dan nu inzicht moet hebben in waar de problemen spelen; wij willen een intensievere vroegsignalering samen met maatschappelijke partners.

Gezondheid en zorg

D66 zet in op preventie en een gezonde leefomgeving

Leefstijl is een persoonlijke keuze, maar doet ertoe. Een gezonde leefstijl in een gezonde omgeving zorgt ervoor dat je beter in je vel komt te zitten. Dit kan ziekte voorkomen en behandelingen overbodig maken.

Voldoende bewegen en goede voeding vormen de basis voor een samenleving waarin we gezondheid meer vanuit preventie ondersteunen. D66 pleit voor een gezonde leefomgeving. We richten buurten in op wandelen (goede wandelroutes) en op buiten zijn. We verbreden het idee van de gezonde school (met veel aandacht voor bewegen, een gezonde binnenlucht,

vers fruit) naar gezonde sportparken (inclusief kantines met gezonde keuzes) en gezonde buurten (speelruimte, moestuinen, schooltuinen, plukfruit, gezonde lucht).

D66 vindt ook dat Apeldoorn zich aan moet sluiten bij het Schone Luchtakkoord. Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Het is een akkoord tussen Rijk, provincies en een groot aantal gemeenten. Samen streven de deelnemende partijen naar een gezondheidswinst van minimaal 50 procent in 2030 ten opzichte van 2016.

Wij stimuleren de productie van regionaal/lokaal voedsel via bijvoorbeeld de Herenboerderijen, buurtmoestuinen, Stadsakkers en een voedselbos en de lokale verkoop via (biologische) markten.

D66 wil samenwerken aan preventieprogramma's met buurtassistenten en leefstijlcoaches

D66 wil dat de gemeente samen met zorgverzekeraars preventieprogramma's start gericht op experimenten en ondersteuning van best passende preventiemiddelen die zichzelf terugverdienen met lagere zorgkosten op termijn. Gezonde leefstijladvisering begint al voor de geboorte en gaat levenslang door. Met buurtassistenten en leefstijlcoaches zoeken we mensen actief op, zowel live als digitaal. Coaches en buurtassistenten zijn verantwoordelijk om vanuit de wijk inwoners die lijden aan "sociale eenzaamheid" te ondersteunen en te verbinden met de wijk. Bij elke vraag over wat mensen nodig hebben om gezond ouder te worden, stellen we ook de vraag wat mensen zelf kunnen bijdragen aan hun eigen omgeving. Meedoen in de samenleving is het belangrijkste medicijn tegen eenzaamheid.

Wmo huishoudelijke hulp voor wie het nodig heeft

De vraag naar huishoudelijke hulp via de Wmo is te groot geworden doordat ook mensen die dit goed zelf kunnen betalen deze hulp kunnen aanvragen. Om budgetten gericht te houden op mensen die het echt nodig hebben is D66 voor een drempel in deze regeling of een hogere eigen bijdrage zodat een groter deel van de hulp terecht komt bij de mensen die het echt nodig hebben. We moeten dit landelijk regelen, en daar gebruiken we ook onze lijnen met de landelijke politiek voor.

D66 ondersteunt de werknemers in de zorg

Gezondheidszorg is een belangrijke sector voor de Apeldoornse economie en de werkgelegenheid in de zorg zal de komende tijd alleen maar groeien. D66 wil daarom de huisvesting van zorgopleidingen in de stad stimuleren/faciliteren. Bij gemeentelijke aanbestedingen in de zorg letten we op eerlijke salarissen, maximale winstmarges en een minimumpercentage vast personeel. De zorggelden moeten rechtmatig worden besteed; dat verdient blijvende aandacht en daarom moet de wildgroei aan kleine zorginstellingen, zoals die zijn ontstaan de afgelopen jaren, worden teruggedrongen.

Aandacht voor ouderen; kleinschalige zorg in eigen wijk of dorp

Naarmate mensen meer zorg nodig hebben én langer thuis blijven wonen, is het belangrijk dat de juiste zorg in de buurt is en je niet vereenzaamt. Denk aan wonen in/nabij complexen waar die zorg (medisch/eten/ schoonmaak) ook georganiseerd kan worden in eigen wijk of dorp. D66 wil daarom dat er voor ouderen kleinschalige zorg in eigen wijk of buurt mogelijk

is. Voor permanente bewoning en ook voor kortdurend verblijf, bijvoorbeeld na een ongeval of operatie (buurtzotel). We starten een proef om in twee wijken en twee dorpen samen met ouderen te bespreken waar behoefte aan is, om dat vervolgens ook met partners te realiseren, met formele en informele zorg en het Platform Ertoe Doen.

D66 ziet het belang van informele zorg

De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers is van onschatbare waarde. De hulp die zij onder andere via De Kap kunnen vragen blijft gegarandeerd. Mantelzorgers hebben vaak te weinig tijd. De introductie van de Stadspas voor hen moet daarom zo eenvoudig mogelijk worden gemaakt. D66 wil meer ruimte voor respijtzorg.

Jeugdige mantelzorgers krijgen extra mogelijkheden om ontlast te worden opdat zij kind kunnen blijven en zichzelf kunnen ontwikkelen. D66 wil hiervoor meer professionele hulp inzetten in gezinnen waar mantelzorg door jongeren aan de orde van de dag is.

De jeugdzorg moet echt anders

Er komen steeds meer kinderen in de jeugdzorg. Landelijk wil D66 de zwaardere gevallen terug brengen naar de verantwoordelijkheid van een hogere overheid. Maar zolang de gemeente verantwoordelijk is voor de opvang en begeleiding moeten we binnen de huidige structuur stap voor stap verbeteren. Minder complex is misschien niet mogelijk; meer menselijk wel. Maatwerk en de menselijke maat moeten voorop staan. Mensen moeten zich gehoord voelen en hulp krijgen waar ze werkelijk iets aan hebben.

Jeugdzorg en jeugdhulp moet bijdragen aan het veilig thuis opgroeien van kinderen. Dat betekent onder meer dat we vechtscheidingen moeten zien te voorkomen, dat we intergenerationeel trauma behandelen en dat we niet uitgaan van dwang en drang in de jeugdzorg. Uithuisplaatsing en ondertoezichtstelling mag alleen als er sprake is van mishandeling (lichamelijk, emotioneel, verwaarlozing). Ook moet het niet voorkomen dat relatief kleine huurschulden kunnen leiden tot opzegging van huur en via die weg tot het in verdere problemen brengen van kinderen.

Vanaf de eerste dag dat de jeugdbescherming ingrijpt, is een veel betere rechtsbescherming van kind en ouders noodzakelijk. Dat leidt ook tot een betere samenwerking met ouders, want door te waken over hun rechten en die van hun kinderen, behouden zij hun vertrouwen. Kinderen met lichte problemen krijgen nu te snel een etiket en komen daarmee in het domein van de zorg. Problemen horen echter ook bij de opvoeding en bij het leven. We moeten kinderen (en volwassenen) meer benaderen op basis van wie ze zijn dan op basis van wat ze presteren. Preventie door een meer ontspannen benadering.

We zetten (jeugd)zorg door tussen 18 en 23 jaar om te voorkomen dat jongeren vanaf 18 jaar in een gat vallen. Via het CJG waken we over kinderen met kleinere problemen. We stimuleren dat ze veilig thuis kunnen blijven wonen. Onder meer door kortere trajecten en sneller af te schalen. Als ze niet thuis kunnen blijven moet er voldoende zelfstandige woonruimte zijn, zowel in de vorm van betaalbare zelfstandige wooneenheden als in de vorm van begeleid wonen.

Werk en inkomen

Werk is het beste middel tegen armoede

D66 wil mensen met een uitkering, die in staat zijn te werken, ondersteunen om zo snel mogelijk weer betaald werk te vinden. Daarom is een goede samenwerking tussen en met UWV, Lucrato, uitzendbureaus en bedrijven belangrijk. Op basis van de toekomstige behoeften aan werkenden in zorg en techniek organiseert de gemeente met lokale partners specifieke opleidingstrajecten voor deze sectoren, zowel in de reguliere opleidingen als voor her- en zijinstromers.

D66 stimuleert mensen in de bijstand met opleiding zonder korting

Bijstand moet een vangnet zijn. D66 wil mensen met een bijstandsuitkering activeren/stimuleren tot een maatschappelijke bijdrage. Dit kan ook vrijwilligerswerk zijn. Stimuleer dat mensen een opleiding volgen of via kleine deeltijdbanen de afstand tot de arbeidsmarkt stapje voor stapje kleiner maken. Als mensen in de bijstand hulp in natura krijgen van derden zoals familieleden moet dat niet in mindering op de uitkering komen.

D66 wil dat mensen met een bijstandsuitkering de kans krijgen om een opleiding te volgen of een onderneming op te zetten, zonder dat dit direct invloed heeft op de hoogte van de uitkering. D66 wil dat de gemeente inwoners met een bijstandsuitkering helpt om een arbeidsritme op te bouwen, door ook parttime en tijdelijk werk te stimuleren en door (her)aanvraagprocedures te verkorten.

Gebruik de experimenteerruimte en betrek de cliënten

D66 wil dat de gemeente gebruik maakt van de wettelijk mogelijkheid om te experimenteren met de uitvoering van de bijstand, om te onderzoeken op welke wijze de participatie en de zelfredzaamheid van mensen kan worden vergroot. Een mooi voorbeeld is het onvoorwaardelijk basisinkomen voor een jaar waarmee Eindhoven experimenteert. Om hierbij de ervaring van gebruikers goed te benutten stellen we voor om een Cliëntenraad op te richten voor inwoners die gebruik maken van bijstand, schuldhulpverlening en/of Wmo. De gemeente kan een tegenprestatie vragen voor bijstand, maar alleen op basis van maatwerk en alleen met instemming van de ontvanger. Het weigeren van een aanbod mag niet tot een korting op de uitkering leiden.

D66 wil een werkbonus voor mensen in de bijstand die parttime gaan werken

Uit onderzoek van Divosa blijkt dat mensen die parttime werken drie keer vaker uitstromen uit de bijstand dan gemiddeld. Parttime werk kan dus een mooie opstap zijn richting fulltime werk. Maar mensen maken die stap vaak niet omdat ze volgens Divosa bang zijn voor inkomensonzekerheid. Er wordt met name gevreesd voor een rekening van de Belastingdienst omdat de huur-, zorg- of kindgebonden toeslag terugbetaald moet worden. D66 stelt naar voorbeeld van Rotterdam voor om een werkbonus in te voeren die voor de Belastingdienst niet meetelt voor de toeslagen. Dat geeft mensen zekerheid en vertrouwen om de stap naar een parttime baan te maken.

D66 pleit voor Basisbanen bij de gemeente

D66 wil dat de gemeente zelf meer inwoners met afstand tot arbeidsmarkt in dienst neemt, in de vorm van opstapbanen. Dit noemen we Basisbanen. Met de Basisbaan biedt de

gemeente werk voor mensen voor wie een betaalde baan niet haalbaar is. Een Basisbaan bestaat uit een vast contract voor het minimumloon voor diverse taken in wijken en/of dorpen. Deze taken zijn door bewoners, organisaties en bedrijven aangedragen en worden anders niet uitgevoerd. Voorbeelden van taken zijn onderhoud aan wijkgebouwen, klussen bij sportverenigingen of het opruimen van openbare ruimten.

Effectieve schuldhulpverlening essentieel voor goed armoedebeleid

D66 wil een snellere signalering van problemen door een effectieve samenwerking van de gemeente met corporaties, nutsbedrijven, (zorg-) verzekeringen en de belastingdienst. Na een afspraak over schuldhulp neemt de gemeente alle schulden over. Dat doen we ook voor ondernemers en zzp-ers die deze hulp nodig hebben. De gemeente heeft in 2019 met een aantal partners het Armoedepact gesloten. Deze samenwerking wordt uitgebouwd (nutsbedrijven, meer banken). Doel is snellere signalering van financiële problemen en meer effectieve hulpverlening.

Een veilig Apeldoorn

Veiligheid voor de burger

Veiligheid is het fundament voor een open en vrije samenleving. Alleen in een veilige samenleving krijgen verschillende individuen een gelijke kans om zichzelf te kunnen ontplooiën. Veiligheid is een essentiële voorwaarde voor vrijheid, en tegelijkertijd kunnen veiligheidsinterventies de individuele vrijheid onevenredig onder druk zetten en inperken. Apeldoorn moet veilig zijn voor iedereen die hier woont, werkt of verblijft. Veilig in je eigen huis, veilig op straat, in parken en in bossen en veilig op het internet. Toezicht en controle zijn daarbij noodzakelijk, binnen de spelregels die we met elkaar afspreken. De gemeente mag geen nep-accounts gebruiken om mensen of groepen in de gaten te houden.

D66 wil versterking van de handhaving

De gemeente gaat zich in de visie van D66 inzetten om in samenwerking met de Politieacademie een boa- opleidingsprogramma neer te zetten en subsidieert deze. Hierdoor krijgen boa's, door extra scholing, mogelijk meer bevoegdheden en wordt de relatie tussen politie en boa's beter, doordat boa's in Apeldoorn altijd "studenten" zijn van de politieacademie.

In deze scholing moet speciale aandacht zijn voor het herkennen van signalen van ondermijning, het indringen van de (druggerelateerde) criminaliteit in de gewone economie, bijvoorbeeld via witwas-winkels of -horeca, het gebruik van panden (zoals schuren in het grote buitengebied) voor productie van drugs en de verkoop van drugs op straat. Natuurlijk moet er bij de scholing ruim aandacht besteed worden aan het risico van etnisch profileren bij het signaleren en handhaven. Zo ontwikkelen de deelnemers gereedschap voor het beter handhaven in een inclusieve samenleving.

Een preventieve aanpak is net zo belangrijk als de repressieve aanpak, zo niet belangrijker. Witwaspraktijken kunnen een stuk eenvoudiger worden aangepakt, indien mensen de verleidingen van het grote geld kunnen weerstaan en verdachte signalen worden doorgegeven aan de politie. Om die reden is ook het vertrouwen van burgers in hun eigen toekomst en in de politie belangrijk.

Veiligheid kan niet zonder goede bescherming van de privacy

D66 wil dat bij veiligheidsmaatregelen altijd rekening wordt gehouden met de invloed die deze maatregelen hebben op de privacy van inwoners. D66 is terughoudend bij het inzetten van cameratoezicht en preventief fouilleren, zeker als dergelijke maatregelen enkel leiden tot schijnveiligheid. De gemeenteraad moet altijd worden geraadpleegd voor inzet van deze instrumenten. Maatregelen om de veiligheid te versterken moeten ten dienste staan van de vrijheid van mensen. De vrijheid om veilig te wonen, uit te gaan, te demonstreren en om je zelf te zijn.

Bij de ontwikkeling van nieuwe systemen binnen de gemeente wordt vanaf het begin expliciet gekeken naar de beveiliging van persoonsgegevens en risico's voor privacy. Bescherming van persoonsgegevens is ook een belangrijke voorwaarde voor subsidieverlening aan

maatschappelijke organisaties. Waar dit samenwerking in de weg staat moet dit open worden besproken om tot hanteerbare oplossingen te komen. De Richtlijnen van de Autoriteit Persoonsgegevens zijn hierbij leidend.

Naar een veiliger jaarwisseling

D66 staat achter het beperken van het afsteken van consumentenvuurwerk rond oud en nieuw tot de lichte categorie (F1). De negatieve gevolgen van zwaarder vuurwerk voor de veiligheid en gezondheid van mens en dier en voor de natuur zijn te groot. Wij willen het zwaardere F2-vuurwerk alleen nog toestaan in vuurwerkshows per buurt en dorp met getrainde vrijwilligers van dorps- en wijkverenigingen of bijvoorbeeld een vuurwerkgilde. Dit is veiliger voor de omgeving en voor hulpverleners als die toch in actie moeten komen. Bedrijven die nog vuurwerk mogen verkopen kunnen een rol spelen in de organisatie van deze shows. D66 vindt dat er voldoende ingezet moet worden op handhaving van het verbod.

Aandacht voor 5G

Regelmatig worden er nieuwe technologieën geïntroduceerd, denk bijvoorbeeld aan 5G. D66 kiest ervoor om in een vroeg stadium wetenschappelijk gefundeerde informatie te verschaffen over deze nieuwe technologie. Dat doen we op de gemeentelijke website. Daarop komen zowel voor- als tegenargumenten in duidelijke taal, zodat iedereen zich een goed beeld kan vormen. Deze informatie kan het startpunt zijn voor discussie en leiden tot goed gefundeerde strategische keuzes.

Stad van safety en security

Apeldoorn wil zich profileren als stad van safety en security. Veilig op straat en veilig op het internet. D66 ondersteunt dit streven. De gemeente moet dit de komende jaren meer invulling geven door verder te werken aan samenwerking met de opleidingen voor politie en marechaussee en in te spelen op de komst van de mariniers naar Nieuw-Milligen.

Opleidingen en stages in digitale veiligheid

D66 wil dat iedereen de kans heeft om opleidingen en stages op het gebied van digitale veiligheid, van mbo t/m universitair te kunnen volgen. D66 wil deze opleidingen en stages bundelen in Apeldoorn, samen met de vele softwarebedrijven, de lokale ICT-expertise bij de Belastingdienst en universiteiten en hogescholen elders.

Veiligheid als ontwerpprincipe

Daarbij hoort natuurlijk dat de gemeente haar eigen digitale veiligheid en toezicht op het interne gebruik van algoritmes volledig op orde heeft. D66 wil dat de gemeente alleen nieuwe softwaresystemen in gebruik neemt als in het ontwerp hiervan is uitgegaan van veiligheid als ontwerpprincipe (safety by design). D66 wil ook dat de gemeentelijke organisatie zich laat certificeren voor het goed beheren van de digitale veiligheid. We kunnen algoritmen wel gebruiken voor fraude-opsporing, maar niet voor onderzoek met een mogelijk discriminerende opzet. Alleen een digitaal veilige stad is een echte smart city.

Laat kinderen spelenderwijs kennis maken met digitale veiligheid

D66 wil dat Apeldoorn net als veel andere gemeenten meedoet aan de Hackshield-competitie. Hierin worden kinderen spelenderwijs digitaal weerbaar gemaakt en kunnen ze helpen om de gemeente digitaal veiliger te maken. Kinderen kunnen dan op hun beurt weer digitaal minder vaardige volwassenen (ouders, grootouders, mensen uit de buurt) ondersteunen om ook hén digitaal weerbaarder te maken.

Apeldoorn als hoofdstad van de Veluwe voor cultuur, sport en recreatie

Kunst, cultuur en cultuurhistorie

D66 vindt aandacht voor kunst, cultuur en cultuurhistorie belangrijk. Ze dragen bij aan de mentale gezondheid van onze inwoners en aan de identiteit van stad en dorpen. De cultuursector heeft het zwaar door corona en moet in de volgende periode kunnen herstellen en verder tot bloei kunnen komen.

Foto: Coda (2018)

D66 vraagt meer aandacht voor de makers en voor eigen producties

Kunst en cultuur wordt gedragen door de makers. D66 wil dat er meer ruimte komt voor ateliers om kunst te maken en te beleven in leegstaande winkels. De gemeente kan hiervoor bemiddelen bij de eigenaren van deze panden en meer aandacht besteden aan atelierroutes. Er komen meer plekken en tijden waar muzikanten zonder vergunning spontaan kunnen optreden. Samenwerking tussen de verschillende podia in de stad is belangrijk. Niet om te bezuinigen maar juist om met elkaar meer kwaliteit en variëteit te kunnen brengen en Apeldoornse producties in eigen beheer te ontwikkelen.

Opknappen en verduurzamen

D66 wil doorgaan met het laten opknappen van oude gevels via het Gevelfonds en de verduurzaming van monumentale panden stimuleren. Voor zonnepanelen in beschermde stadsgezichten en op monumenten wordt het beleid ja, mits in plaats van nee, tenzij.

Aandacht voor architectuur en kunst in de openbare ruimte

D66 wil dat er meer opvallende nieuwe gebouwen in Apeldoorn komen en wil daarom architectuurbeleid ontwikkelen voor de monumenten van de toekomst.

Het grootste museum is buiten. D66 wil dat Apeldoorn door gaat met het plaatsen van kunst in de openbare ruimte en wil daarbij extra aandacht voor het gebruik van muren voor schilderijen en muurpoëzie.

De historie van Apeldoorn

Markante mensen en belangwekkende gebeurtenissen bundelen we in de Canon van Apeldoorn. Op historisch relevante locaties komen circulaire informatieborden om deze verhalen te vertellen, ook in het buitengebied en in de dorpen. Bij cultuurhistorie hoort ook aandacht voor markante historische Apeldoorners.

Meer cultuur voor jongeren

D66 wil dat Apeldoorn zich aansluit bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur zodat kinderen uit armere gezinnen goedkoper muzikles of een andere creatieve cursus kunnen volgen. Jongeren zijn ook te benaderen via slimme combinaties van sport en cultuur zoals de cultuur@cruiffcourts. D66 ondersteunt het initiatief “Meer muziek in de klas” en wil dit onderstrepen met een Apeldoorns Muziekakkoord tussen gemeente, podia, orkesten en basisscholen.

Kinderen van ouders met een Stadspas krijgen wat D66 betreft recht op een gratis CJP, zodra ze niet meer via school een Cultuurkaart krijgen.

Cultuur maakt gezond en stimuleert contact

D66 vindt cultuur net als sport van belang voor gezondheid en welzijn. Kunst en cultuur kan een belangrijke rol spelen voor mensen in kwetsbare posities. D66 wil de samenwerking tussen sociale en culturele sector stimuleren, door meer integraal te kijken naar de doelen van welzijn en van cultuur. D66 is voorstander om budgetten te ontschotten en te zoeken naar win-winsituaties. Bijvoorbeeld door cultuur actiever te betrekken in de lokale coalitie tegen eenzaamheid of bij het aanbod van het CJG. Voorbeelden daarvan zijn ouderen, die komen dansen in Orpheus en het organiseren van vervoer dat mensen over de drempel kan helpen om toch naar schilderles, koor of gewoon de film te gaan.

Houd ruimte voor festivals en evenementen

Festivals zijn belangrijke recreatieve momenten. Drakenboot moet ruimte in Apeldoorn kunnen houden. In een groeiende stad hoort volgens D66 ook ruimte voor grote evenementen te zijn. Ook de festivals in Park Zuidbroek voorzien in een behoefte. D66 denkt dat er verder ruimte is voor een groot jaarlijks festival in het Zuiderpark. Oranjepark en Beekpark lenen zich voor kleinere lokale, laagdrempelige evenementen zoals concerten of buitentheater, ook als er ook weer corona-maatregelen nodig zijn. Het Maaiveldfestival voor muziek en kunst in de binnenstad moest zijn première vanwege de coronamaatregelen helaas uitstellen maar verdient alsnog de kans om een nieuw en vast publiek op te bouwen.

Evenementen zijn van specifiek belang voor de ontwikkeling van contacten tussen jongeren. De evenementensector is ook een belangrijke bron van werkgelegenheid voor jongeren en van bijbanen voor studenten.

Toegankelijkheid van podia en evenementen

D66 wil dat de podia en de festivals de Stadspas hanteren om meer toegankelijk te zijn voor mensen met lagere inkomens en ook zorgen voor een goede toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme is belangrijk voor de economie van Apeldoorn. Maar teveel toerisme op specifieke locaties bedreigt de waarde van die locaties. Radio Kootwijk is uniek en mag geen Giethoorn worden.

Ruimte voor kamperen, ecotoerisme en cultuurtoerisme

D66 wil meer ruimte voor kamperen in en rond de stad met een kleine stadscamping voor tenten, veilige camperplaatsen en kampeermogelijkheden bij de dorpen. Apeldoorn leent zich prima als basis voor ecotoerisme en voor wandel- en fiets/mountainbikevakanties, onder meer via de vele mooie klompenpaden rond stad en dorpen. D66 wil deze ontwikkeling stimuleren en vanuit de gemeente faciliteren. Wij willen de relatie met de recreatie op de Veluwe versterken door in de toekomstige Markthal op het nieuwe Marktplaats één dag per week een vaste markt met Veluwe biologische streekproducten te houden.

Met combinaties van cultuur en natuur (zoals NJO Muzieksomer), een zomers erfgoedfestival en de band tussen de monarchie en de stad (Royal Walk audiotour) willen we geïnteresseerde toeristen naar Apeldoorn trekken.

Kanaalzone als kerngebied voor stedelijke recreatie

Op het Kanaal in Apeldoorn wordt zeilles gegeven voor kinderen en er wordt geroeid. Het kanaal en haar oevers kunnen nog meer ontwikkeld worden tot lokaal recreatiegebied voor zwemmen, spelevaren, vissen, fietsen en wandelen langs het hele kanaal, in het centrum, in Apeldoorn Noord en Zuid en buiten de stad nabij de dorpen.

Versterk de relatie tussen de grote publiektrekkers en de binnenstad

De grote publiekstrekkers aan de westkant van de stad (Het Loo, Apenheul, Julianatoren) blijven gefaciliteerd op hun huidige locatie. D66 blijft zich actief inzetten voor een goede parkeeroplossing en bereikbaarheid per openbaar vervoer. D66 wil de verbinding tussen de attracties en de binnenstad versterken met een recreatieve historische (elektrische) busverbinding.

Sport

Voor veel mensen is sporten en bewegen een vorm van vrijheid. Het is een manier om je talenten te ontdekken en om jezelf te ontplooien. Sporten maakt veel mensen gelukkig en is een fysieke uitlaatklep in een samenleving waarin we vaak met ons hoofd bezig zijn. Sport brengt ook plezier en trots, zowel om het te doen als om naar te kijken. In de samenleving zorgt sport voor verbroedering en verbinding, en versterkt het de sociale cohesie. Sport en bewegen zijn overigens niet alleen in sociaal-maatschappelijk opzicht belangrijk. Het zijn ook onmisbare pijlers in het verbeteren van onze gezondheid.

D66 wil een sport- en beweegvriendelijke gemeente

Gemeenten hebben een sleutelrol om sport en bewegen laagdrempelig en voor iedereen mogelijk te maken. De openbare ruimte in Apeldoorn moet voldoende ruimte bieden en uitnodigend zijn om buiten te bewegen, voor alle kinderen van alle leeftijden. D66 wil bouwen aan een sport- en beweegvriendelijke gemeente met duidelijke en aantrekkelijke wandel-, hardloop, fiets- en skateroutes, freerunbanen, urban sports en 3x3 basketbal, een goede fysieke toegankelijkheid in de openbare ruimte, watertappunten, en sportfaciliteiten zoals buiten-fitnessapparaten en sportcontainers.

Stimuleren van en samenwerking met de sportverenigingen

In coronatijd hebben de sportverenigingen het moeilijker gekregen en veel leden verloren. D66 wil dat de gemeente stimuleert dat mensen zich opnieuw bij sportverenigingen aansluiten. Maar deze ontwikkeling moet ook een reden zijn om, samen met de Sportraad en de verenigingen, nog eens goed naar de structuur van verenigingen en sportterreinen te kijken. Verenigingen kunnen beter samengaan voordat ze door gebrek aan vrijwilligers of leden dreigen om te vallen.

D66 wil sportverenigingen stimuleren om ook een bredere maatschappelijke rol op te pakken, zoals het bieden van kinderopvang of taallessen en het bieden van korting op de contributie voor mensen met een Stadspas.

Selectieve aandacht voor topsport

Atletiek, baanwielrennen en volleybal zijn de parels van de topsport in Apeldoorn. Met de aanwezigheid van Omnisport willen we deze verder stimuleren door met enige regelmaat (inter-)nationale sportevenementen naar Apeldoorn te halen.

Foto: Apeldoorn Omnisport Giro d'Italia door Wessel Blokzijl (2016)

Apeldoorn als **bestuursorgaan**, dienstverlener en werkgever

Apeldoorn als transparant en democratisch bestuursorgaan

Onze democratie is oud, maar nooit af. D66 pleit voor nieuwe aanvullingen op de vertegenwoordigende democratie.

Aan de gang met een burgerberaad

D66 wil in de komende jaren ervaringen opdoen met een burgerberaad binnen Apeldoorn. Een burgerberaad is een door loting samengestelde groep van circa 100 inwoners (representatief voor de bevolkingssamenstelling) die gezamenlijk een probleem analyseert en oplossingen voorstelt. De gemeenteraad moet vooraf helder aangeven wat ze met deze voorstellen doet. Mogelijke onderwerpen zijn bijvoorbeeld de energietransitie, de jeugdzorg of natuur en recreatie op de Veluwe.

Het gesprek met de samenleving

D66 vindt het belangrijk dat de gemeenteraad goed in gesprek is met de inwoners en met bedrijven en organisaties. Wij willen dat de gemeenteraad regelmatig een themamaand organiseert en daarbinnen gesprekken voert met professionals en belanghebbenden. De gemeenteraad moet zich minder opstellen als volgers van de agenda van het college en meer zelf signaleren en agenderen. De nieuwe D66-fractie stelt zich daarom ten doel om jaarlijks minimaal twee eigen initiatiefvoorstellen in te dienen.

D66 wil actieve inbreng van inwoners stimuleren

D66 wil (groepen) burgers stimuleren om het recht van initiatief, het recht van petitie en het uitdaagrecht (right to challenge) te gaan gebruiken door hier meer aandacht aan te besteden, onder meer via geslaagde voorbeelden elders. Een concreet voorstel, digitaal ondersteund door minimaal 600 Apeldoorners, wordt altijd besproken in de gemeenteraad. D66 wil de referendumverordening zodanig aanpassen dat de drempel om een correctief referendum over een raadsbesluit aan te vragen wordt verlaagd.

Versterken van de positie van de gemeenteraad

Daarnaast wil D66 ook de positie van de gemeenteraad versterken door meer ondersteuning via de Griffie en door een hoger opleidingsbudget voor raadsleden. Daarnaast wil D66 een meer divers college van B&W. Meer diversiteit leidt tot meer verscheidenheid van inbreng en daardoor tot meer kwaliteit in het bestuur van de stad. D66 wil dat de gemeenteraad voorafgaand aan de benoeming van wethouders de kandidaat-wethouders in een openbare raadsvergadering hoort, zodat de inwoners van Apeldoorn een beter beeld hebben over wie hen gaan besturen.

Lokale media

De lokale én sociale media zijn van groot belang voor de lokale democratie. D66 wil dat de gemeente actief en begrijpelijk communiceert over ontwikkelingen in het beleid en over de onderwerpen op de raadsagenda.

Meer transparantie in de gemeentelijke samenwerkingsverbanden

Apeldoorn heeft door haar omvang en ligging een belangrijke rol in veel gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Deze rol en de belangen die op die gebieden spelen voor onze inwoners en bedrijven wordt te weinig in de gemeenteraad besproken. D66 wil dat elk gemeentelijk samenwerkingsverband en de ambities van Apeldoorn daarin minimaal twee keer per jaar inhoudelijk wordt besproken.

Goede dienstverlening voor inwoners en bedrijven

Dienstverlening op menselijke schaal: vriendelijk, behulpzaam en professioneel

De gemeente is niet alleen een bestuursorgaan, maar zorgt ook met belangrijke dienstverlening voor inwoners en bedrijven. In onze vrije samenleving met kwetsbare groepen zoals oudere mensen, mensen met taalachterstand, mensen die niet digitaal vaardig zijn is de behoefte aan verbindingen groot. De gelijke positie van eenieder, en ruimte voor eigen waarden en vrijheid is niet voor iedereen even gemakkelijk. De drempel om in contact te komen met de gemeente kan nog steeds hoog worden ervaren.

D66 vindt het belangrijk dat de gemeente oog houdt voor persoonlijk contact met haar inwoners. Enkel online contact gaat ten koste van mensen die minder digitaal onderlegd zijn. D66 hecht aan voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact met een medewerker, die weet heeft van je situatie, die hoort wat je zegt. Gemeentelijke panden en andere openbaar toegankelijke gebouwen moeten daarom ook voor iedereen fysiek toegankelijk zijn zoals vastgelegd in het Internationaal Mensenrechtenverdrag van de Verenigde Naties.

Het college van burgemeesters en wethouders dragen dit belang ook uit. Een open wethoudersspreekuur, waar iedereen welkom is draagt bij aan een gemeentebestuur dat open staat voor geluiden uit de samenleving.

Het Klant Contact Centrum kan een persoonlijker uitstraling krijgen met de naam ACC (Apeldoorns Contact Centrum).

Een inclusieve gemeentelijke website

D66 blijft aandacht vragen voor de toegankelijkheid van de informatie en dienstverlening op de gemeentelijke website door vertaling van teksten naar gesproken woord en verduidelijkende tekeningen en toegankelijke taal. Ook raadsstukken/ beleidsnota's en dergelijke moeten toegankelijk zijn in vormgeving, leesbaarheid en taal. D66 wil dat informatie en dienstverlening op de gemeentelijke website ook in het Engels beschikbaar komt.

Inzameling van afval is verzamelen van grondstoffen

Vanuit de circulaire gedachte ziet D66 afval zo veel mogelijk als een grondstof. Dat betekent dat de inzameling moet worden geoptimaliseerd op hergebruik, hetzij door scheiding aan de bron waar dit goed kan, hetzij door een goede scheiding na inzameling. Apeldoorn heeft recent een systeem ingevoerd waarbij het restafval niet meer bij iedereen wordt opgehaald. Dit vergroot het risico van vervuiling van plastic en GFT-afval. D66 vindt dat we dit goed

moeten monitoren om indien nodig toch weer terug te schakelen op het stadsbreed ophalen van restafval. De gemeente gaat door met de jaarlijkse gratis compostacties.

Op het kringloopstation komt een verzamelpunt voor herbruikbare bouwmaterialen die inwoners gratis mee kunnen nemen.

In de meeste wijken en dorpen zijn er al punten waar oude elektrische apparaten kunnen worden ingezameld. D66 wil dit net van inzamelpunten verfijnen opdat iedereen nabij huis alle soorten huishoudelijk afval kwijt kan.

Apeldoorn als aantrekkelijke werkgever

Ruimte voor talent

D66 wil dat Apeldoorn een aantrekkelijke werkgever is voor haar medewerkers en een goede, betrouwbare partners voor bedrijven en organisaties waarmee we samen werken. Het aantrekkelijk werkgeverschap uit zich in een open, inclusieve cultuur waarin expertise en ambities worden gestimuleerd en gewaardeerd. Samenwerken aan de belangen van de stad, de dorpen en de inwoners staat daarbij voorop.

Anoniem solliciteren

De gemeente moet het goede voorbeeld geven op het bieden van gelijke kansen. D66 is voorstander van anoniem solliciteren bij de gemeente.

Werken aan een duurzame bedrijfsvoering

D66 vindt dat Apeldoorn in haar eigen bedrijfsvoering het goede voorbeeld moet geven en in de pas moet lopen bij de doelstellingen van het Rijk zoals die voortkomen uit het Klimaatakkoord en het Grondstoffenakkoord. Dit betekent dat de gemeente in haar eigen bedrijfsvoering in 2030 klimaatneutraal en 100% circulair moet werken.

Een financieel gezond Apeldoorn

Apeldoorn is in de kern een financieel gezonde gemeente. Er zijn echter grote onzekerheden met betrekking tot de financiering van wettelijke taken vanuit het Rijk, zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning, de jeugdzorg en de gevolgen van de corona-crisis. De maatschappelijke gezamenlijke uitdaging is zo groot dat we de gemeentelijke inkomsten op peil moeten houden. We moeten goed blijven kijken naar de efficiëntie en effectiviteit van onze uitgaven.

Vergroenen van de lokale belastingen

In ons streven naar een duurzame samenleving wil D66 zich hard maken voor een 'vergroening' van de gemeentelijke belastingen. Hierbij kunnen we denken aan een groene heffingskorting die de gemeente een huiseigenaar op de lokale lasten kan verstreken bij het aanbrengen van verduurzamingsopties zoals isolatie en zonnepanelen. Maar ook een gehele of gedeeltelijke vrijstelling van leges voor vergunningsaanvragen voor activiteiten die aan bepaalde duurzaamheidscriteria voldoen of die passen binnen de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Beide mogelijkheden kunnen gelden voor zowel bestaande bouw als nieuwbouw. Dergelijke kortingen (ineens of over een reeks van jaren) en vrijstellingen zijn voor de gemeente eenvoudig in te voeren en transparant.

Transparantie en betrouwbaarheid

Ook als het gaat om de begroting stelt D66 transparantie en betrouwbaarheid van de overheid voorop. Bij plotselinge mee- of tegenvallers blijven we kijken naar de langere termijn en blijven we consistent beleid voeren.

Ruimte voor investeringen

D66 vindt dat we ondanks de bestaande onzekerheden in de inkomsten en uitgaven voor de komende jaren moeten blijven investeren in de ontwikkeling en de kwaliteit van de stad en de dorpen, in de mensen, in de energietransitie, in cultuur en in het groen. Dit programma geeft de richting daarvoor aan.